

ÅRSRAPPORT

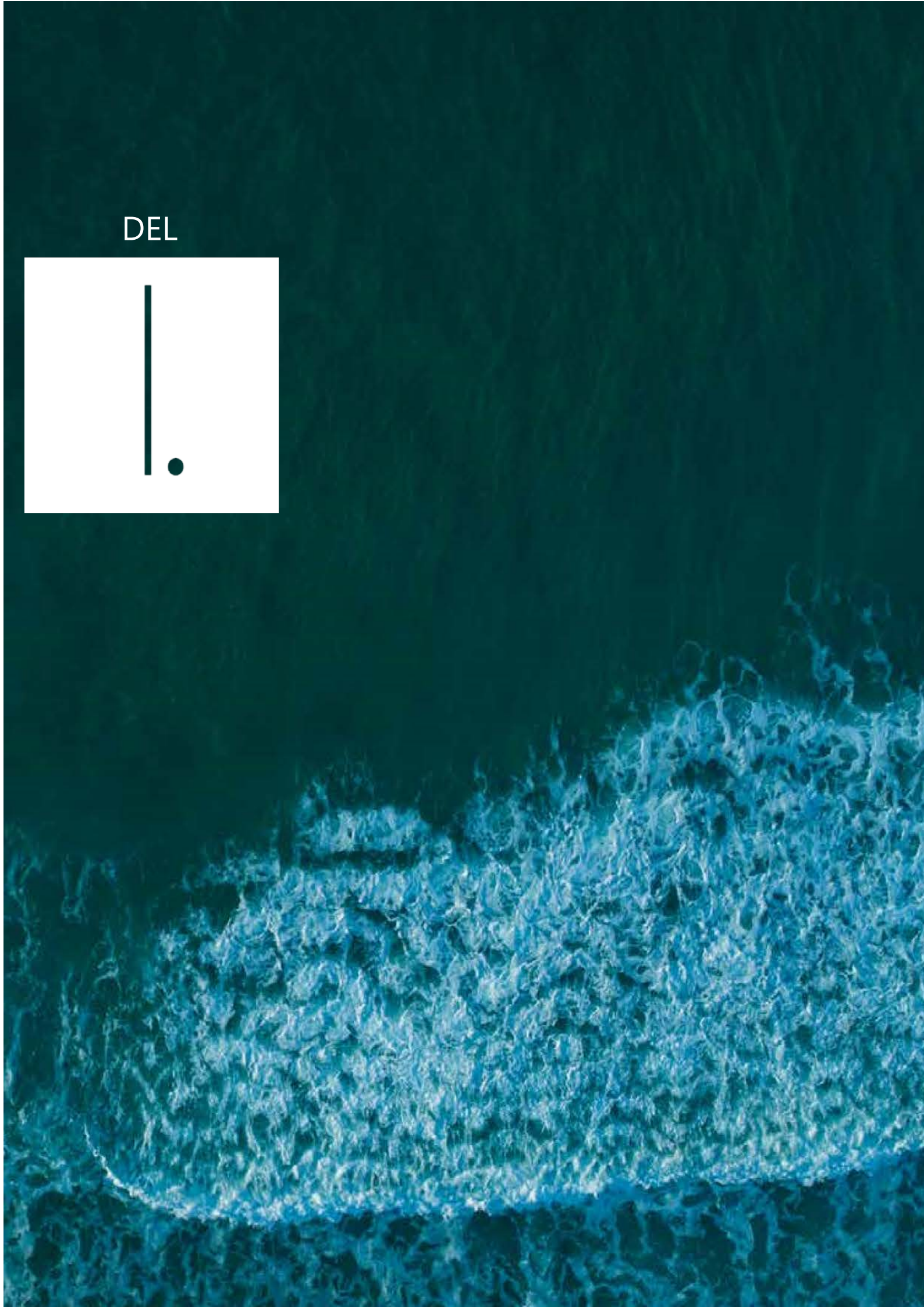
PETROLEUMSTILSYNET

2017

INNHOLDSFORTEGNELSE

DEL I. LEDERS BERETNING 2017	4
DEL II. INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL.....	8
DEL III. ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER 2017	17
3.1 Risikoen for storulykker i petroleumssektoren skal reduseres.....	18
3.2 Arbeidsforholdene i petroleumsvirksomheten skal være trygge og seriøse	27
3.3 Det skal være høy kvalitet på kunnskap om helse, miljø og sikkerhet, samt sikring i petroleumsnæringen	30
3.4 Petroleumregelverket skal bidra til at målene for helse, miljø og sikkerhet nås ...	35
3.5 Petroleumstilsynet skal ha tillit og troverdighet i offentligheten	37
DEL IV. STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN 2017.....	42
DEL V. VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER.....	46
DEL VI. ÅRSREGNSKAP	49

DEL

DEL I. LEDERS BERETNING 2017

Viktige utfordringer i 2017

Vi har et høyt nivå for helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten, men de senere årene har også vært preget av sikkerhetsmessige utfordringer og alvorlige hendelser. Vi registrerte i 2016 et økende press i bransjen, store endringsprosesser i høyt tempo og eksempler på blant annet at partsamarbeidet ikke fungerte. Utviklingen bekymret oss. For 2017 lanserte vi hovedtemaet "*Trenden skal snus.*" I dette arbeidet har vi konsentrert oss om tre grunnleggende sider av det norske sikkerhetsregimet: partsamarbeid, standardisering og robusthet.

Vi opplever en utvikling der teknologi, digitalisering, fremvekst av nye konsepter og driftsformer er viktige for å sikre en fortsatt bærekraftig utvikling. En slik utvikling gir nye utfordringer. For å oppnå ønsket effekt må tilsynets oppfølging være innrettet til å møte framtidige HMS- utfordringer på en god måte.

I 2017 gransket vi færre hendelser enn i 2016, men vi fikk dessverre en dødsulykke i 2017. Dødsulykken på den flyttbare innretningen *Maersk Interceptor* der én person omkom og én ble alvorlig

skadet er en av fem hendelser vi gransket i 2017. Som myndighet gransker vi for å få klarhet i hva som har skjedd, og for å få frem lærepunkter for å unngå at ulykker som dette skjer igjen.

Det har vært økt oppmerksomhet mot varsling av kritikkverdige forhold i arbeidslivet generelt i 2017. Også i petroleumsnæringen ser vi en økning i antall varsel og bekymringsmeldinger til tilsynet. Bekymringsmeldingene omhandler blant annet manglende samsvar mellom oppgaver og ressurser, svak arbeidstakermedvirkning, press på arbeidstidsordninger, manglende rapporteringskultur og utfordringer innen opplæring og kompetanse. Vi følger opp alle varsler og bekymringsmeldinger vi mottar.

Nordområdene har vært gjenstand for stor oppmerksomhet i 2017 som følge av økt aktivitet med flere leteboringer og videreutvikling av funn, men også basert på diskusjon om næringen har nok kunnskap om HMS-utfordringene i de nordlige områdene av norsk sokkel. Med midler fra Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) og Utenriksdepartementet (UD) har vi igangsatt 19 ulike prosjekt som belyser ulike utfordringer og problemstillinger knyttet til sikkerhet innenfor arbeidsmiljø, boring og brønn, konstruksjonssikkerhet, is- og snøforhold, egnede innretninger og risikoforhold ved petroleumsvirksomhet i nord. Resultatene fra disse prosjektene vil bli presentert på vår konferanse *Arctic Safety* som avholdes i Stavanger 2018.

Myndighetenes oppfølging og effekt av våre tilsyn

HMS-regimet i norsk petroleumsvirksomhet bygger på tillit og åpenhet mellom de tre partene, og på respekt for hverandres roller og ansvar. Som tilsynsmyndighet har vi det overordnede ansvaret for å utarbeide og videreutvikle regelverket, og å føre tilsyn med at aktørene etterlever HMS-regelverket i petroleumsvirksomheten. Vårt tilsyn er risikobasert og prioriteres med utgangspunkt i de utfordringer vi ser næringen har, og hvor vår innsats vil ha størst effekt.

I 2017 har vi arbeidet målrettet og i samarbeid med andre tilsynsmyndigheter for å videreutvikle arbeidet med effekt av vårt tilsyn. Det er vanskelig å måle den samlede effekten av vår innsats, men tilbakemeldingene vi får, gir oss grunn til å tro at vår myndighetsutøvelse bidrar til å opprettholde og videreutvikle sikkerheten i virksomheten. Vår vurdering er at størst effekt oppnås gjennom systematisk innsats over flere år, både for tilsynsmyndighetene og aktørene selv.

Departementet nedsatte i november 2016 en partssammensatt arbeidsgruppe¹ som skulle vurdere helse, miljø og sikkerhetstilstanden i norsk petroleumsvirksomhet. Vi har deltatt i dette arbeidet, og vil følge opp foreslåtte tiltak, blant annet gjennom Sikkerhetsforum og Regelverksforum. Rapport fra den partssammensatte arbeidsgruppen vil også være et godt utgangspunkt for **Stortingsmelding om HMS** i petroleumsvirksomheten som legges fram for Stortinget våren 2018.

I prosjektet **Risikonivå Norsk Petroleumsvirksomhet** (RNNP) hvor både myndighetene, bransjeforeningene, fagforeningene og relevante forskningsmiljøer deltar, overvåkes utviklingen i petroleumsnæringen gjennom en rekke indikatorer på sikkerhet og arbeidsmiljø. RNNP er en omforent måling av risikonivået i næringen og måler trender over tid. Arbeidet med RNNP er forankret i partssamarbeidet gjennom Sikkerhetsforum, som også fungerer som referansegruppe og hovedmottaker av resultatene. Vi bruker RNNP aktivt i vår prioritering av det risikobaserte tilsynet, og som grunnlag for å få gjennomført spesialstudier. Tall fra RNNP 2016 viser en svak negativ utvikling på flere sentrale områder. Det er særlig brønnkontrollhendelser og hydrokarbonlekkasjer som bidrar til dette. På andre områder som barrierestyring, skip på kollisjonskurs og personskader viser RNNP-tall for 2016 en positiv utvikling. Sammenstillingen av tallene for 2017 pågår og vil bli presentert i april 2018.

Tett oppfølging

Goliat som er et oljefelt i Barentshavet hvor selskapet Eni er operatør kom igjen høyt på agendaen høsten 2017. Som tilsynsmyndighet har vi fulgt opp Goliat i alle faser av virksomheten, fra før PUD forelå til innretningen ble tatt i bruk i 2016. I 2017 gjennomførte vi tilsyn på Goliat hvor det ble avdekket forhold som ikke var i overenstemmelse med regelverket. Eni hadde på det tidspunktet stanset produksjonen og de ble pålagt å iverksette nødvendige tiltak for å imøtekomme avvikene før gjenoppstart av produksjon. I tillegg ble Statoil som rettighetshaver i utvinningstillatelsen for Goliat bedt om å redegjøre for sin ivaretagelse av påseansvaret.

I desember 2017 ga vi tilbakemelding til Eni om at vi som myndighet anså pålegget som etterkommet, og at Goliat kunne gjenoppta produksjon. Vi benyttet samtidig anledningen til å understreke at myndighetenes verifikasjon om bord på Goliat ikke innebar noe godkjenning av utstyr eller av sikkerhetssituasjonen. Det er Eni, sammen med Statoil som er ansvarlig for sikkerheten på Goliat. Vi vil fortsette å ha tett oppfølging av Goliat i året som kommer, både gjennom tilsyn og oppfølging av tidligere funn.

Trenden skal snus

I perioden 2015- 2016 så vi at næringen hadde tydelige utfordringer. Den positive sikkerhetsutviklingen stoppet opp, og på enkelte områder gikk den i feil retning. Næringen var presset og preget av nedgang, kostnadskutt og store endringsprosesser. Med dette som bakteppe var vi bekymret for at tendensene kunne være starten på en periode med stillstand, tilbakegang og forvitring av sikkerhetsarbeidet. For å få utviklingen tilbake i rett spor, lanserte vi hovedtemaet 2017: «*Trenden skal snus, - med Ptil som pådriver og næringen som utøver.*»

Arbeidet med hovedtema 2017 har vært høyt prioritert av oss innenfor tre definerte områder: partsamarbeid, robusthet og standardisering. Tematisk utgjør disse områdene sentrale bestanddeler i det norske petroleumssystemet som det er viktig å verne om og utvikle videre.

Partssamarbeid: I løpet av 2017 ble det gjennomført en rekke tilsynsaktiviteter rettet mot partssamarbeid og arbeidstakermedvirkning. Sentrale funn viser blant annet at avstanden fra de som fattet beslutninger til de som blir berørt kan være stor. Det fremkommer noen ganger et uklart skille mellom tillitsvalgte og vernetjenesten når det gjelder involvering og medvirkning. Flere selskap har heller ikke styrende dokumenter som viser hvordan medvirkning skal foregå, og hvilke oppgaver og ansvar verneombudene skal fylle. Det er også uttalt at det blir satt av mindre tid til vernearbeid enn

¹ Partssammensatt arbeidsgruppe ble oppnevnt av Arbeids- og sosialdepartementet 29. november 2016. Gruppen har bestått av berørte parter og myndigheter. Arbeidsgruppens mandat var å drøfte problemstillinger knyttet til HMS i næringen. Rapport fra partssammensatt arbeidsgruppe om helse, arbeidsmiljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten ble ferdigstilt høsten 2017.

tidligere, og at verneombudene involveres for sent i sakene. Mangelfull regelverkskompetanse og manglende opplæring i relevante arbeidsmiljøfaktorer i verneområdet er også avdekket i arbeidet med partssamarbeid.

Robusthet: Ett av målene med hovedtema 2017 var å undersøke om utviklingen med effektivisering og kostnadsreduksjoner ga mindre robuste løsninger. Vi erfarer gjennom vår aktivitet i 2017 en bedre forståelse for begrepet robusthet, og for at robusthet innebærer kvalitet i hele kjeden av prosesser og operasjoner. Vi ser blant annet at flere selskaper erkjenner hvor viktig arbeidstakermedvirkning er for robuste løsninger.

Standardisering: Satsingen på standardisering handler om å få på plass nye industristandarder, oppdatere eksisterende standarder og påvirke selskapene til å bruke industristandardene. Vi har i 2017 fulgt alle sporene, gjennom tilsyn, foredrag, møter og presentasjoner. Det avdekkes tydelige variasjoner fra selskap til selskap, men utviklingen er likevel positiv. Blant annet er etterslepet for oppdatering av standarder tydelig redusert, og vi registrerer en klar økning i bruken av industri-standarder fremfor selskapsspesifikke krav.

Vår samlede vurdering er at hovedtemaet 2017 har bidratt til debatt og erfaringsutveksling og medført økt kunnskap om partssamarbeid, robusthet i planer, og viktigheten av å bruke, etablere og oppdatere industristandarder. I vårt arbeid med "*Trenden skal snus*," har vi notert mange gode eksempler for å bringe næringen tilbake i sporet for kontinuerlig utvikling. Samtidig er det fortsatt utfordringer å ta tak i, så selv om hovedtemaet 2017 avsluttes vil partsamarbeid, robusthet og standardisering være viktige temaer i tiden fremover.

Hovedtema 2018

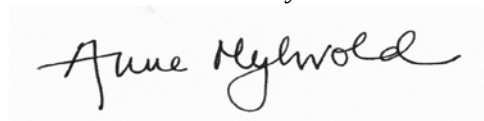
Sikkerhet er bærebjelken i norsk petroleumsvirksomhet. Begrepet sikkerhet omfatter mye, som blant annet storulykker, arbeidsmiljø, beredskap, sikringssaker og ytre miljø. Når vi snakker om sikkerhetsarbeid, handler det om innsatsen for å forebygge storulykker, uønskede hendelser, skader og sykdom. Vi mener det er partenes felles ansvar å slå ring om den norske samarbeidsmodellen og styrke det høye sikkerhetsnivået som er opparbeidet gjennom mange år. Skal vi lykkes, må verdien av sikkerhet veie tungt i alle beslutninger. For 2018 lanserer vi derfor hovedtemaet: "**Sikkerhet er et verdivalg**." Vi inviterer til en bred debatt om hvordan det overordnede verdibegrepet skal forstås og hvilken plass sikkerheten har i dette arbeidet.

Dersom næringen og selskapene skal lykkes med å videreutvikle det gode nivået bransjen har oppnådd gjennom mange år, må selskapene gjøre de riktige tiltakene, og utfordre seg selv. Hvilke tiltak virker? Hvilke tiltak har god effekt? Hva koster de? Hvilke verdier har man, og hvilke verdier settes i spill når man gjør sine valg? Næringens viktigste oppgave er å drive virksomheten forsvarlig og sørge for å unngå skader på mennesker, miljø og materielle verdier.

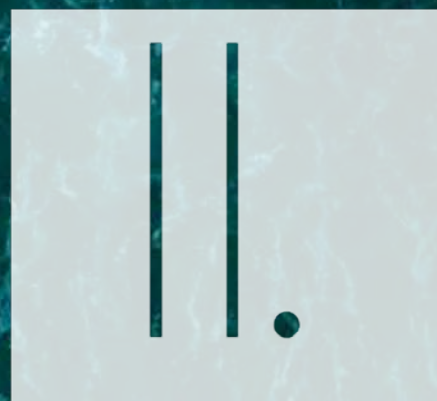
Vårt overordnede mål er å legge premisser for, og følge opp at aktørene i petroleumsvirksomheten holder et høyt nivå for helse, miljø, sikkerhet og beredskap, og gjennom dette bidrar til å skape størst mulig verdier for samfunnet. Vi kommer til å sette temaet **Sikkerhet er et verdivalg** på dagsorden i mange sammenhenger i 2018. Vi forventer at selskapene gjør det samme, på initiativ fra sine ledere.

Anne Myhrvold

Direktør Petroleumstilsynet

DEL

DEL II. INTRODUKSJON TIL VIRKSOMHETEN OG HOVEDTALL

Petroleumstilsynet (Ptil) er et selvstendig statlig tilsynsorgan, med myndighetsansvar for sikkerhet, beredskap og arbeidsmiljø i petroleumsvirksomheten. Opprettelsen av tilsynet ble fastsatt ved kronprinsregentens resolusjon 19. desember 2003. Etaten er underlagt Arbeids- og sosialdepartementet (ASD).

Tilsyn og direktorat

Tilsynet omfatter alle oppfølgingsaktiviteter som Ptil gjennomfører for å danne seg et bilde av sikkerhetstilstanden hos én eller flere av aktørene i petroleumsvirksomheten. Ptil har myndighetsansvar for teknisk og operasjonell sikkerhet, beredskap, sikring og arbeidsmiljø gjennom alle faser av virksomheten. Ptil er delegert myndighet til å fatte enkeltvedtak i form av samtykker, pålegg, tvangsmulkt, stansing av virksomheten og unntak. Det er vårt ansvar å kontrollere om aktørene gjennomfører aktiviteten i henhold til krav i regelverket, i tillegg til at vi er en pådriver for kontinuerlig forbedring av helse, miljø og sikkerhetsnivået i petroleumsvirksomheten.

Tilsynets myndighetsansvar omfatter petroleumsvirksomhet på den norske kontinentalsokkelen, i tillegg til petroleumsanlegg og tilhørende rørledningssystem på Melkøya, Tjeldbergodden, Nyhamna, Kollsnes, Mongstad, Sture, Kårstø og Slagentangen.

Tilsynet skal være systemorientert og risikobasert, det skal komme i tillegg til, og ikke som erstatning for selskapenes oppfølging av egen virksomhet. Det skal være et balansert forhold mellom tilsynets rolle som høyrisiko/teknologitilsyn og arbeidstilsyn.

I tillegg til å være et tilsyn, er Ptil et sentralt forvaltningsorgan med direktoratsoppgaver. Ptil fungerer som faglig rådgiver til ASD og som et kompetanseorgan ovenfor sektoren, andre myndigheter og allmennheten. Vi har de siste årene sett en økning i omfanget av direktoratsoppgavene. Dette gjelder spesielt for oppgaver som faglig rådgivning til departementet, vår rolle som kompetanseorgan overfor sektoren gjennom eksempelvis formidling av fakta og kunnskap, og som forvalter av regelverk. Vi forventer at omfanget av direktoratsoppgaver vil øke i kommende år. Det vil bli lagt til rette for at denne økningen ikke skal gå på bekostning av ivaretagelsen av tilsynsfunksjonen vår.

Ptil er også koordinerende etat for regelverksutvikling og tilsyn med HMS i norsk petroleumsvirksomhet. Formålet med koordinering og samarbeid mellom myndigheter er å bidra til en mest mulig effektiv og samlet HMS-oppfølging av petroleumsvirksomheten til havs og på land.

Koordineringsordningen til havs omfatter:

- Petroleumstilsynet
- Miljødirektoratet
- Statens helsetilsyn
- Statens strålevern

Koordineringsordningen for landanleggene omfatter:

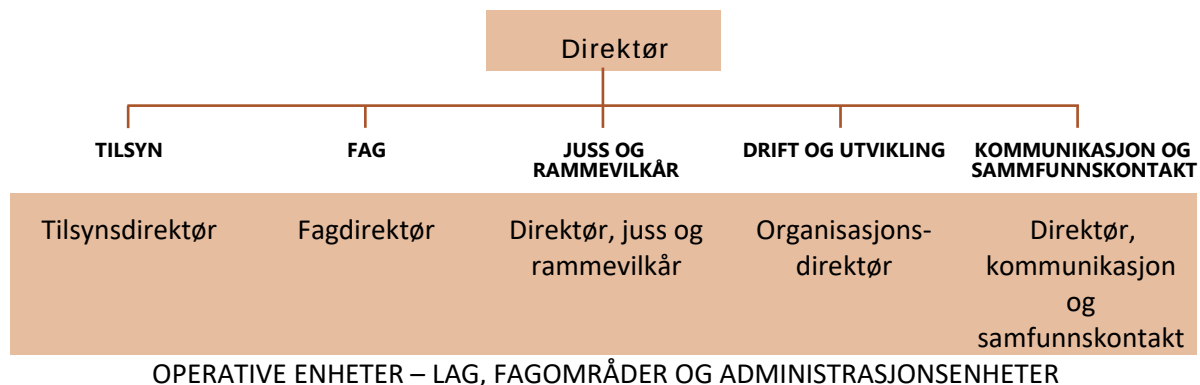
- Petroleumstilsynet
- Miljødirektoratet
- Statens helsetilsyn
- Statens strålevern
- Nasjonal kommunikasjonsmyndighet
- Kystverket
- Næringslivets sikkerhetsorganisasjon

Ptil kan i planlegging og gjennomføring av tilsynet bruke sakkyndig bistand fra andre offentlige etater som har særskilt kompetanse på aktuelle områder. Ordningen er basert på avtaler mellom Ptil og følgende etater: Arbeidstilsynet, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), Kystverket, Luftfartstilsynet, Meteorologisk institutt, Nasjonal kommunikasjonsmyndighet, NAV (Inkluderende arbeidsliv), Sjøfartsdirektoratet (Sdir) Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) og Statens helsetilsyn. I tillegg har Ptil samarbeidsavtaler med blant annet Oljedirektoratet (OD) og med politi og påtalemyndighet i etterforskning av ulykker i virksomheten.

Organisering

Ptil er organisert i følgende områder: tilsyn, fag, juss og rammevilkår, drift og utvikling, samt kommunikasjon og samfunnskontakt. Se organisasjonskart nedenfor.

Hovedledelsen

Anne Myhrvold er direktør for Petroleumstilsynet. I tillegg til tilsynets direktør består hovedledelsen av seks områdedirektører.

Tilsyn

Seks tilsynslag følger opp hver sin gruppe av aktører i virksomheten. Hvert tilsynslag ledes av en tilsynsleder som har produktansvar og formell vedtaksmyndighet. Det er utpekt kontaktpersoner i hvert lag. Disse fungerer som faste kontaktpunkter for de forskjellige aktørene.

Fag

Ptils HMS-faglige kompetanse er inndelt i seks fagområder, hvert med en fagleder som har personalansvar og ansvar for kompetanseutvikling. Disse seks fagområdene er:

- Bore- og brønnteknologi
- Prosessintegritet
- Konstruksjonssikkerhet
- Logistikk og beredskap
- Arbeidsmiljø
- HMS-styring og ledelse

Juss og rammevilkår

Enheten bidrar med å sikre den juridiske kvaliteten i regelverk, tilsynsrapporter, og andre produkt hvor det formelle grunnlaget må være klart og entydig. Enheten har også ansvar for blant annet styringsdialogen med departementet, utredninger til departementet, regelverksutvikling, standardiseringsarbeid, og avtaler med andre myndigheter.

Kommunikasjon og samfunnskontakt

Fagmiljøet har blant annet ansvar for mediekontakt, drift av nettsidene og publikasjoner på papir og nett.

Drift og utvikling

Avdelingen er ansvarlig for intern drift og organisasjonsutvikling og består av sentrale støttefunksjoner innen økonomi, personalforvaltning, dokumentsenter, intern sikring og IKT, i tillegg til et eget fagbibliotek for ansatte.

Bemanning

Ved utgangen av 2017 hadde Ptil 175 ansatte (169 årsverk) hvorav 172 fast, 2 midlertidig ansatte og 1 kontorlærling. Av de ansatte er 46 prosent kvinner og 54 prosent menn.

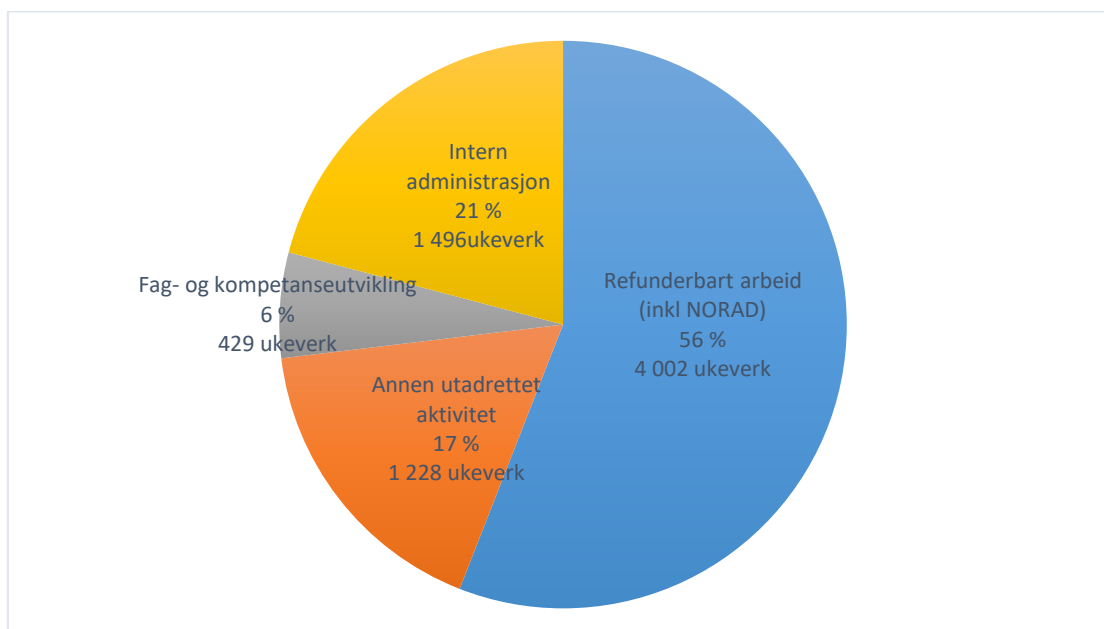
Ressursbruk 2017

Ptil har etablerte systemer for intern ressursstyring i etaten. Alle medarbeidere registrerer sin ressursbruk for fastsatte oppgavekategorier på timebasis. Systemet er tilpasset etatens samlede oppgaveportefølje, og statlige ordninger for avspasering og fleksitid. På denne måten får vi en oversikt over den samlede timebruken for ulike oppgaver. Vår ressursbruk i 2017 er fordelt på følgende hovedområder:

- **Refunderbare oppgaver:** herunder tilsynsoppgaver og bistandsoppgaver under Norad/Olje for Utvikling (OfU).
- **Annen utadrettet aktivitet:** herunder direktoratsoppgaver, rådgiving og informasjonsformidling.
- **Fag- og kompetanseutvikling:** herunder prosjektarbeid, faglige utredninger og kompetanseutvikling.
- **Intern administrasjon:** herunder ledelse, strategiarbeid, ikke-refunderbar planlegging, budsjettarbeid, organisasjonsutvikling og saksbehandling knyttet til kontrakter og anskaffelser, personal, økonomi, IKT-drift, drift bygg, intern sikring, dokumentsenter og bibliotek.

RESSURSBRUK PER HOVEDOMRÅDE

Kakediagrammet og tabellen nedenfor viser ressursbruk fordelt på angitte hovedområder i en tidsserie.

År	Refunderbare oppgaver	Annen utadrettet aktivitet	Fag- & kompetanseutvikling	Intern administrasjon
2015	56 %	15 %	7 %	22 %
2016	55 %	17 %	6 %	22 %
2017	56 %	17 %	6 %	21 %

Refunderbart arbeid

I denne kategorien inngår all planlegging og gjennomføring av Ptils refunderbare oppgaver som er foretatt i 2017. Samlet ressursbruk er 56 prosent for 2017 (4 002 ukeverk). Aktiviteter i denne kategorien er nærmere beskrevet under rapportering av relevante resultatmål. I forbindelse med norsk bistandsarbeid er vi bidragsyter til Norads program Olje for utvikling (OfU).

KVANTITATIVE MÅLINGER	2015	2016	2017
Antall revisjoner/verifikasjoner	200	196	189
Antall varsel om pålegg	1	5	11
Antall pålegg	1	6	9
Antall tvangsmulkt, politianmeldelser og stansinger	0	0	1
Antall granskinger	10	8	5
Antall offshoredøgn	447	438	484
Antall gitte samtykker	98	78	84
Antall søknader om samsvarsuttalelser (SUT)	4	4	4
Antall behandlede plan for utbygging og drift (PUD) og plan for anlegg og drift (PAD)	5	4	4

(Tabellen viser en oversikt over relevante aktiviteter og produkter over tid, med noen generelle kommentarer knyttet til tallene og deres utvikling.)

- **Revisjoner/verifikasjoner:** I 2017 er antall revisjoner på samme nivå som i 2016.
- **Varsel om pålegg og pålegg:** I 2017 ble det varslet 11 pålegg og gitt 9 pålegg. Forskjellen på antall varslede pålegg og gitte pålegg kan skyldes skifte av år eller for eksempel at adressaten som følge av varsel om pålegg har gjennomført det som planlegges krevd ved enkeltvedtak/gjennom et pålegg.
- **Tvangsmulkt/politianmeldelser og stansing:** I 2017 stanset vi Eni fra å gjenoppta produksjon. Vi bruker svært sjeldent reaksjonsmidlene tvangsmulkt/politianmeldelser/stansing. Vi har imidlertid tett kontakt med politiet, særlig knyttet til alvorlige hendelser.
- **Granskinger:** Antall granskinger varierer fra år til år av forskjellige årsaker, og i 2017 ser vi en nedgang fra 2016 da vi gransket 5 mot 8 hendelser. Hendelsens alvorlighet er det viktigste kriteriet, men også andre forhold kan bli utslagsgivende for om vi velger å gjennomføre en gransking eller om vi velger å følge opp hendelsen på annen måte.
- **Offshoredøgn:** I 2017 er det en økning i antall offshoredøgn.
- **Gitte samtykker:** I 2017 viser tallene en økning i antall samtykker.
- **Søknad om samsvarsuttalelse (SUT):** Antallet behandlede SUT-søknader reflekterer antall flyttbare innretninger som kommer til norsk sokkel for første gang. Antall søknader er uforandret i 2017 ift 2016.
- **Plan for utbygging og drift (PUD) og plan for anlegg og drift (PAD):** I 2017 mottok vi 10 PUD til behandling og behandlet 4. (Behandling av de resterende gikk over i 2018.)

Annen utadrettet aktivitet, herunder direktoratsoppgaver og informasjonsformidling

Direktoratsoppgaver består i hovedsak av oppgaver knyttet til regelverksutvikling og – fortolkning, deltakelse i standardiseringsarbeid og rådgiving til departementet, samt tilrettelegging for kontakt med nasjonale og internasjonale myndigheter. I 2017 utgjorde dette 17 prosent (1 228 ukeverk) av den samlede ressursbruken i Ptil. Kategorien omfatter også saksbehandling av politisaker, klagesaker, høringer og innsynsbegjæringer.

Saker til behandling:	2015	2016	2017
Politisaker	3	5	10
Klagesaker	5	16	19
Høringer	97	102	82
Innsynsbegjæringer	3836	5433	7217

- **Politisaker:** I 2017 mottok vi 10 politisaker til behandling. Noen av disse sakene er knyttet til politiets behandling av granskinger.
- **Klagesaker:** I 2017 behandlet vi 19 klagesaker. De aller fleste klagesaker vi får til behandling, gjelder innsynskrav.
- **Høringer:** I 2017 mottok vi 82 høringer om forslag til nytt eller endret regelverk.
- **Innsynsbegjæringer:** I 2017 har vi hatt 1083 innsynsbegjæringer i 7217 journalposter. Det er 1784 flere enn i 2016.

Fag- og kompetanseutvikling

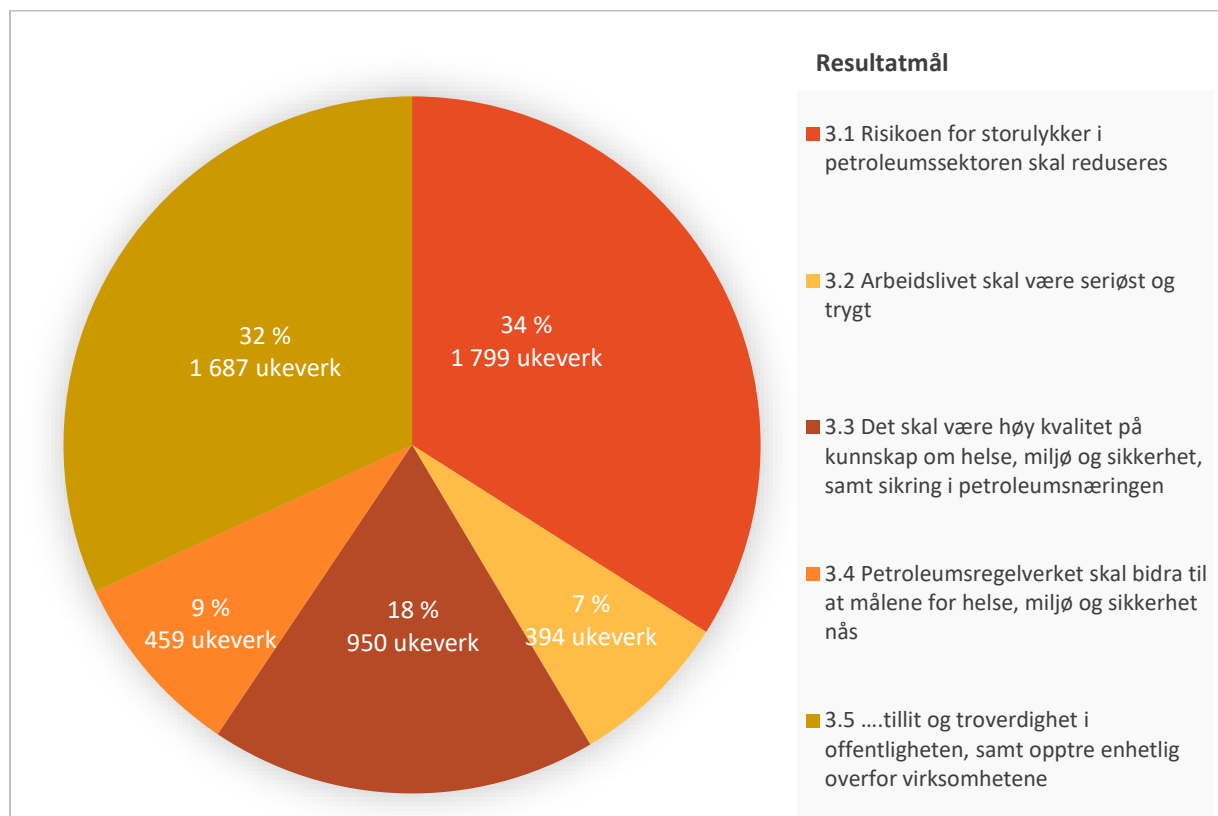
For å følge med på teknologi- og kunnskapsutviklingen i petroleumsvirksomheten, og å få et oppdatert faglig grunnlag for tilsynet, må tilsynsmyndigheten også prioritere egen fag- og kompetanseutvikling. Kunnskapsutvikling på etatsnivå foregår både ved ekstern støtte fra FoU-miljøer og konsulenter, og ved internt faglig utredningsarbeid. Individuell faglig utvikling vurderes som viktig og prioriteres for egne ansatte gjennom interne og eksterne opplæring- og utviklingsaktiviteter. Samlet ressursbruk under fag- og kompetanseutvikling (som ikke inngår i ordningen med sektoravgift) var 6 prosent i 2017 (429 ukeverk).

Intern administrasjon

Kategorien omfatter styring og ledelse (som ikke inngår i ordningen med sektoravgift) i Ptil, herunder strategiarbeid, planlegging, leder-, fag- og lagmøter, organisasjonsutvikling (OU), samarbeid med vernetjenesten, internt partssamarbeid og administrative støtteaktiviteter. Intern administrasjon innbefatter også saksbehandling knyttet til kontrakter og anskaffelser, personal, økonomi, dokumentcenter og bibliotek. Samlet ressursbruk i 2017 var 21 prosent (1 496 ukeverk).

RESSURSBRUK PER RESULTATMÅL

Kakediagrammet nedenfor viser fordeling av ressursbruk som kan knyttes til resultatmålene i tildelingsbrevet. Ressursbruk som ikke kan knyttes direkte til minst ett resultatmål inngår ikke i fremstillingen. For øvrig bidrar mange av oppgavene til flere resultatmål. Modellen nedenfor kan gi et unyansert bilde når det gjelder fordelingen mellom resultatmålene fordi aktivitetene ofte har element av flere resultatmål i seg.

RESSURSBRUK PER RESULTATMÅL I TABELLFORM:

Tabellen nedenfor viser en oversikt over ressursbruk fordelt på resultatmålene i tildelingsbrevet. Fordelingen er vist i prosent og ukeverk. Sammenlignet med tidligere år er fordelingen i store trekk sammenfallende.

RESULTATMÅL TILDELINGSBREV										
År	3.1		3.2		3.3		3.4		3.5	
	%	Ukeverk	%	Ukeverk	%	Ukeverk	%	Ukeverk	%	Ukeverk
2015	33	1 710	10	535	20	1 017	9	465	28	1 464
2016	39	1 977	9	464	14	696	10	507	28	1 437
2017	34	1 799	7	394	18	950	9	459	32	1 687

NØKKELTALL FRA ÅRSREGNSKAPET 2015 - 2017

Nedenfor følger en presentasjon av utvalgte nøkkeltall i tidsperioden 2015-2017 med tilhørende forklaringer.

NØKKELTALL	2015	2016	2017
Antall årsverk	168	166	170
Samlet tildeling post 01-99	257 860 500	269 967 979	310 855 725
Utnyttelsesgrad post 01-29	94,6%	92,1%	92,9%
Driftskostnader	274 538 314	279 246 902	291 810 984
Lønnsandel av driftskostnader	71,1%	69,6%	68,9%
Lønnskostnader per årsverk	1 164 695	1 174 139	1 179 643

- **Antall årsverk:** Ptil har hatt en netto økning i antall årsverk på 2,9 prosent sammenlignet med 2016. Økningen skyldes ansettelse av nye medarbeidere innenfor økt oppfølging av sikkerhet i petroleumsvirksomheten.
- **Samlet tildeling post 01-29:** Samlet tildeling på post 01-29 er økt med 39,9 mill. kroner i forhold til samlet tildeling i 2016. Dette skyldes i hovedsak bevilgningsøkninger knyttet til omlegging av budsjettering, regnskapsføring og betaling av pensjonspremie til Statens Pensjonskasse (SPK) og økt oppfølging av sikkerheten i petroleumsvirksomheten bl.a. i tilknytning til evakueringsmidler.
- **Utnyttelsesgrad post 01-29:** Utnyttelsesgraden viser andel utgifter på postene 01-29 av tildeling og denne er økt fra 92,1 prosent til 92,9 prosent.
- **Driftskostnader:** Driftskostnadene i 2017 er økt med 12,6 mill. kroner (4,5 prosent) i forhold til 2016 og skyldes i hovedsak økte lønnskostnader samt økte kostnader i forbindelse med gjennomføring av aktiviteter finansiert gjennom gebyrer/sektoravgifter og innenfor oppdrags- og samarbeidsvirksomhet (Olje for Utvikling).
- **Lønnsandel av driftskostnader:** Lønnsandel av driftskostnader er redusert fra 69,6 prosent i 2016 til 68,9 prosent i 2017.
- **Lønnskostnader per årsverk:** En sammenligning av lønnskostnader per årsverk for 2016 og 2017 viser en økning på 0,5 prosent, tilsvarende en økning på kr 5.500,- pr årsverk.

DEL

DEL III. ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER 2017

Langsiktige mål og overordnede prioriteringer fra tildelingsbrevet

Regjeringens ambisjon er at norsk petroleumsvirksomhet skal være verdensledende på helse, miljø og sikkerhet. Sikkerhetsnivået i norsk petroleumsvirksomhet er i utgangspunktet høyt. Men det er ikke slik at dette nivået opprettholdes av seg selv. Det kreves kontinuerlig innsats for å hindre at sikkerhetsnivået svekkes over tid, og for å sikre kontinuerlig forbedring.

Det er viktig at tilsynet tilstreber å være i forkant av de utfordringen som petroleumssektoren står ovenfor, både når det gjelder å identifisere utfordringer og hvordan det forventes at disse følges opp i næringen. Vi skal legge stor vekt på å formidle kunnskap om risiko og usikkerhet. Tilsynet skal være risikobasert ved at det rettes inn mot de virksomheter og forhold hvor risikoen for storulykker, skader og yrkessykdom vurderes å være størst.

Basert på RNNP- resultater, erfaringer fra tilsynsaktiviteter, hendelser og informasjon fra ulike parter i næringen om risiko var vi bekymret for en negativ trend i HMS-utviklingen. På bakgrunn av dette lanserte vi i 2017 hovedtemaet «*Trenden skal snus*» med tre definerte områder: robusthet, partsamarbeid, og standardisering. Tematisk utgjør disse sentrale bestanddeler i det norske petroleumsregimet som det er viktig å verne om og utvikle videre. Oppsummering av arbeidet innenfor hvert av områdene vil omtales mer inngående under de enkelte resultatmålene.

Det er stor oppmerksomhet på kostnadsnivået i norsk petroleumsvirksomhet. Mange aktører i næringen har gjennomført effektiviseringstiltak blant annet i form av kostnads- og bemannings-reduksjoner. Ptil har i 2017 fulgt opp at selskapene i disse prosessene ivaretar kravene til forsvarlig virksomhet og kontinuerlig forbedring, og sikrer et høyt nivå på helse, miljø og sikkerhet. Ptil deltar også i utarbeidelsen av felles veileder for samfunnsøkonomiske analyser i petroleumsvirksomheten. Arbeidet ledes av Olje- og energidepartementet (OED).

I 2017 ble det besluttet å fremme en ny melding til Stortinget om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten. Grunnlaget for meldingen er blant annet rapport som ble utarbeidet av partssammensatt gruppe, samme år. Meldingen vil forelegges Stortinget i 2018 og Ptil deltar aktivt i dette arbeidet.

Det er essensielt at Ptils tilsynsaktiviteter har effekt. Effekten kan beskrives gjennom både kvalitative vurderinger og kvantitative indikatorer. Måling og vurdering av effekter handler først og fremst om læring og videreutvikling av tilsynet. I tillegg gir det viktig styringsinformasjon til departementet om vi oppnår våre mål på en effektiv måte. I 2017 har vi videreutviklet arbeidet med styringsparametere og effektvurdering, som omtalt mer inngående i punkt 3.6.

I den videre delen presenteres en samlet måloppnåelse og en kvalitativ vurdering av aktivitet, metode, resultat, funn, reaksjoner og effekter av gjennomført aktivitet innenfor resultatmålene og tema som Ptil har vurdert som viktige i 2017.

3.1 Risikoen for storulykker i petroleumssektoren skal reduseres

Storulykke er det mest alvorlige som kan skje i petroleumsvirksomheten.

I prosjektet **Risikonivå i norsk petroleumsvirksomhet** (RNNP) overvåkes utviklingen i petroleumsnæringen gjennom en rekke indikatorer på sikkerhet og arbeidsmiljø. RNNP er en objektiv måling av risikonivået i næringen og måler trender over tid. Arbeidet dekker ulykkesforebygging generelt, inkludert forebygging av akutt forurensing (RNNP- AU).

Petroleumsvirksomheten har de senere årene vært inne i en utfordrende periode med omfattende nedbemanninger og omstillinger. RNNP- tallene for 2015 og 2016 har vist en negativ utvikling innenfor enkelte områder. Det er særlig brønnskrollhendelser og hydrokarbonlekkasjer som bidrar til dette. På andre områder som barrierestyring, skip på kollisjonskurs og personskader viser RNNP- tall for 2016 en positiv utvikling. Frekvensen for alvorlige personskader på sokkelen viste også en signifikant reduksjon i 2016 sammenlignet med gjennomsnittet i forutgående ti-års periode.

I RNNP spørreskjemaundersøkelsen fremgår det at en større andel av ansatte på flyttbare innretninger rapporterer om høye jobbkrav og lav jobbkontroll. På produksjonsinnretninger rapporteres det om lavere jobbkontroll og dårligere sikkerhetsklima. Dette kan sees i sammenheng med de mange endringsprosessene som er gjennomført i næringen. Nivået på selvrapporterte arbeidsulykker med personskader, helseplager og sykefravær har vært rimelig konstant. Likevel viser resultatene at ansatte som har opplevd omorganisering og nedbemanninger rapporterer om høyere risiko for skader, sykefravær, helseplager og dårligere sikkerhetsklima og psykososialt arbeidsmiljø sammenliknet med ansatte som ikke har opplevd denne type endringer. RNNP- tall for 2017 er under bearbeidelse og ferdigstilles i april 2018.

Antall granskinger varierer fra år til år av ulike årsaker. Hendelsens alvorlighet er det viktigste kriteriet for beslutning om gransking. Det er imidlertid også andre forhold som kan bli utslagsgivende for om vi velger å gjennomføre en gransking, for eksempel potensialet for læring. Hovedmålet med gransking er læring og erfaringsoverføring til industrien. Gransking er dessuten en viktig del av vår tilsynsaktivitet, og våre granskingsrapporter publiseres på www.Ptil.no. Totalt har vi i 2017 gransket fem hendelser:

- *Løftehendelse på Gullfaks B - 7.mars*
- *Gasslekkasje på Åsgard - 10.mars*
- *Hydrokarbonlekkasje på Gjøl - 21.juni*
- *Hydrokarbonlekkasje på Mongstad - 24.oktober*
- *Dødsulykke på Maersk Interceptor - 7.desember*

Hvis det skjer en alvorlig hendelse som kan se ut til å være under utvikling vil vi normalt bemanne beredskapssentralen. Dette gjøres først og fremst for å følge opp aktørenes egen håndtering av hendelsen, men også for å bidra med informasjon til det berørte selskapet, til andre myndigheter og til omverden. I løpet av 2017 har vi bemannet beredskapssentralen fire ganger på grunn av: tap av stabilitet på Songa Encourage, hydrokarbonlekkasje på Gjøl, branntilløp på Sleipner A, og dødsulykken på Maersk Interceptor.

Tett oppfølging

I 2017 har vi fulgt opp **Goliat** som er et oljefelt i Barentshavet hvor Eni er operatør. Vi har hatt tett oppfølging i alle faser av virksomheten, fra før PUD forelå til innretningen ble tatt i bruk i 2016. I 2017 gjennomførte vi tilsyn på Goliat hvor det ble avdekket alvorlige forhold som ikke var i overensstemmelse med regelverket. Eni ble pålagt å iverksette nødvendige tiltak for å imøtekomme avvikene før gjenoppstart av produksjon. I tillegg ble Statoil som rettighetshaver i utvinningstillatelsen for Goliat bedt om å redegjøre for sin ivaretagelse av påseansvaret.

I desember 2017 ga vi tilbakemelding til Eni om at vi som myndighet anså pålegget som etterkommet, og at Goliat kunne gjenoppta produksjon. Vi benyttet samtidig anledningen til å understreke at myndighetenes verifikasjon om bord på Goliat ikke innebar noe godkjenning av utstyr eller av

sikkerhetssituasjonen. Det er Eni, sammen med Statoil som er ansvarlig for sikkerheten på Goliat. Vi vil fortsette å ha tett oppfølging av Goliat i året som kommer, både gjennom tilsyn og oppfølging av tidligere funn.

Vårt tilsyn med **Statoil** i 2017 har i stor grad vært rettet mot selskapets egen oppfølging og egen vurdering av resultatene av de endringene som er gjennomført. Risikostyring, arbeidstaker-medvirkning og vedlikeholdsstyring har vært sentrale tema i denne oppfølgingen. Vi har adressert ulike deler av Statoils organisasjon og utfordret selskapet på konsekvenser av endringene, inkludert HMS-forbedring. Effekten av vår oppfølging med Statoil er økt kunnskap i Ptil og i Statoil om konsekvenser av endring og viktigheten av at alle endringer skal bidra til å forbedre helse-, miljø og sikkerhetsnivået. Statoil gir også tilbakemelding om at våre tilsyn bidrar til konkrete forbedringer på innretninger og anlegg. Dette skjer ved at varsel om tilsyn medfører en omfattende gjennomgang av selskapet systemer innen det varslede temaet.

Kostnadsreduksjoner og hendelser i norsk petroleumsvirksomhet.

Petroleumsnæringen har de siste årene vært gjennom store endrings- og effektiviseringsprosesser, som fortsatt pågår. Endringene har sitt utgangspunkt i behovet for å redusere kostnader og effektivisere virksomheten som følge av et høyt kostnadsnivå, fall i oljeprisen og usikkerhet om det framtidige olje- og gassmarkedet. Endringstakten er høy og flere endringsprosesser foregår samtidig.

Det har vært viktig for Ptil å danne seg et bilde av om det er sammenhenger mellom kostnadskutt og hendelser, og eventuelt hvilken betydning det får for aktørene. Denne kunnskapen vil være et grunnlag for fremtidige prioriteringer i tilsyn. Med dette som bakgrunn etablerte vi i 2017 prosjektet:

"Evaluerer av mulige sammenhenger mellom kostnadsreduksjoner og hendelser i norsk petroleumsvirksomhet." Prosjektet gjennomføres av Proactima på vegne av Ptil. Resultater fra prosjektet skal formidles internt og eksternt, og vil ferdigstilles i begynnelsen av 2018.

Varsling om kritikkverdige forhold og bekymringsmeldinger

I 2017 videreførte vi innsatsen mot varslinger og bekymringsmeldinger i et eget prosjekt. Bakgrunnen for prosjektet har vært økt oppmerksomhet på varsling av kritikkverdige forhold i arbeidslivet generelt, men også som følge av innføring av ny paragraf om varsling i arbeidsmiljøloven fra 1. juli 2017 der formålet er å styrke vern av varslere.

De siste årene har det vært en økning i antall varsler og bekymringsmeldinger til Ptil. Nesten halvparten av bekymringsmeldingene kommer fra fagforeninger eller vernetjenesten, og 80 prosent av meldingene er knyttet til aktivitet offshore. Vi mottar flest bekymringsmeldinger innenfor organisatorisk og psykososialt arbeidsmiljø (60 prosent) etterfulgt av bekymringsmeldinger knyttet til teknisk sikkerhet (21 prosent).

I perioden fra 2015 til 2017 synes det å være en trend i retning av at flere bekymringsmeldinger omhandler manglende samsvar mellom oppgaver og ressurser, svak eller manglende arbeidstakermedvirkning, press på arbeidstidsordninger, manglende rapporteringskultur og utfordringer innen opplæring og kompetanse. Et fellestrekk er at de fleste bekymringsmeldingene er relatert til omstillings- og effektiviseringsprosesser. Vi tar alle bekymringsmeldinger på alvor, og følger opp med tilsyn dersom forholdene tilsier det. Vi fører også tilsyn med arbeidsgivers plikt til å legge forholdene til rette for varsling. I 2017 har vi forbedret våre interne rutiner og opplæring knyttet til håndtering av bekymringsmeldinger. Vi arrangerte også en temadag om varsling i samarbeid med Arbeidstilsynet med fokus på bevisstgjøring av varslersrollen i næringen.

Risiko for hydrokarbonlekkasjer og brønnkontrollhendelser, inkludert plugging av brønner

Hydrokarbonlekkasjer, sammen med brønnkontrollhendelser og plugging av brønner er sentrale bidragsyter til storulykkesrisiko i norsk petroleumsvirksomhet.

Hydrokarbonlekkasjer (HC- lekkasjer):

I "*Hydrokarbonlekkasjeprojektet*" som ble etablert i 2003 som tiltak for å redusere HC-lekkasjer ble det utarbeidet bestepraktis dokument, fakta-ark og håndbøker. I 2017 har næringen etablert et nytt prosjekt: "*Revitalisering: Reduksjon av HC-lekkasjer på norsk sokkel*". Prosjektet ledes av Norsk olje og gass, i samarbeid med næringen, fagforbundene og Ptil. Prosjektet har som mål å bidra til å redusere antall HC-lekkasjer med storulykkepotensial. Vi har også i 2017 gjennomført tilsyn med dette som tema.

I tillegg til tiltak for å forhindre HC- lekkasjer legges det ned mye ressurser i å forhindre at lekkasjer utvikler seg til store branner eller eksplosjoner. Det kreves effektive barriererefunksjoner som skal oppdage lekkasje, hindre antennelse og eksplosjon og begrense konsekvenser ved en eventuell brann eller eksplosjon. Det legges spesiell vekt på å ha god kontroll på potensielle tennkilder. I 2017 ble det registrert 9 hydrokarbonlekkasjer større enn 0,1 kg/s på norsk sokkel.

Det har i løpet av de siste årene vært flere hendelser der blant annet vibrasjon i produksjonsanlegg har resultert i HC-lekkasjer. Denne problemstilling vil vi følge opp i det videre arbeidet i 2018.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt oppmerksomhet på å redusere HC- lekkasjer.
- Økt kunnskap om faktorer som kan resultere i HC- lekkasjer.
- Selskapene arbeider mer systematisk for å redusere HC- lekkasjer.

Brønnkontroll og brønnintegritet

Tap av brønnkontroll representerer en storulykkesrisiko ved enhver bore- og brønnaktivitet. Reduksjon av brønnhendelser og økt oppmerksomhet på brønnintegritet er vesentlig for å redusere risiko for storulykker på sokkelen.

Norsk olje og gass "*Drilling Managers Forum*" (DMF) tok i 2010 initiativ til etablering av en arbeidsgruppe med representanter for boreentreprenørene gjennom Norges Rederiforbund (NR) med mål om å bidra til reduksjon av antall brønnkontrollhendelser på norsk sokkel. Ptil deltar i de månedlige møtene hvor selskapene deler aktuell informasjon angående brønnkontrollhendelser.

Gjennom tilsyn i 2017 ser vi en nedgang i antall brønnkontrollhendelser. Generelt har antall brønnkontrollhendelser per borede brønn vært høyere for leteboring enn for produksjonsboring, men de to siste årene skiller seg ut med null hendelser innen leteboring. Etter Macondo-ulykken i 2010 ble det igangsatt et *Joint Industri Project* (JIP) for å følge opp Blow Out Preventer (BOP) som barriere. Målet med prosjektet var å utvikle kunnskap og kartlegge hvilke krav som stilles til BOP i nasjonale og internasjonale standarder, og hvordan disse kravene blir praktisert hos operatører, kontraktører og leverandører. I 2017 har vi fulgt opp prosjektet ved møter og deltakelse i International Association Drilling Contractors (IADC) sin konferanse om brønnkontroll.

I arbeidet med brønnkontroll har vi oppdatert og økt vår faglige forståelse av problemstillinger knyttet til brønnkontroll, og avdekket direkte og bakenforliggende årsaker til ulike brønnkontrollhendelser. Det er også etablert en faglig dialog med andre lands myndigheter om utfordringer relatert til brønnkontroll og brønnintegritet.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt oppmerksomhet på brønnkontrollkompetanse, spesielt for personell i leverandørbedrifter som får en rolle i en brønnkontrollsituasjon.
- Kunnskapsutvikling og deling av erfaringer etter brønnkontrollhendelser.
- Oppdatert kunnskap om teknologi som har avgjørende betydning for deteksjon av ubalanse i brønnen (brønnkontrollsituasjon).

- Oppdatert kunnskap om utvikling av beste-praksis standarder/retningslinjer bl.a ved ulike trykklanserte (MPD) boresystemer.
- Næringen har fått en større bevissthet knyttet til BOP systemets pålitelighet og er motivert til å arbeide videre med denne problemstillingen.

Plugging og forlating av brønner (P&A)

Brønner som ikke er forsvarlig plugget kan være en risiko for personell, innretning og miljø. Lekkasje fra slike brønner kan medføre både utblåsning, eksplosjon, brann og forurensing. Det er derfor viktig at brønner plugges på en slik måte at det ikke oppstår lekkasjer i fremtiden. For å redusere risikoen og for å unngå en opphopning av gamle brønner som ikke skal brukes igjen, har myndighetene vært opptatt av at antall midlertidig forlatte brønner skal være så lavt som mulig. Med dette som utgangspunkt er det utarbeidet krav i regelverket om at brønnene som ikke er i bruk, må permanent plugges innen en gitt tid.

I 2017 gjennomførte vi tilsynsaktivitet med mål om å se nærmere på hvordan industrien planlegger, gjennomfører og dokumenterer plugging av brønner på norsk sokkel. Bakgrunnen for aktiviteten var det omfattede arbeidet som ble igangsatt av industrien for å redusere kostnader og tid ved plugging. Det er viktig for Ptil å forsikre seg om at nye metoder og utstyr gir tilstrekkelig robuste løsninger som oppfyller kravet i regelverket. Vi har hatt møter med selskaper som utvikler nytt utstyr og nye metoder for plugging, og vi har hatt møter med operatørselskaper som har gjennomført større prosjekter på andre lands sokler, og myndigheter i andre land. I tillegg er det gitt presentasjoner på seminar og konferanser om permanent plugging av brønner. Vi har også deltatt som observatør i etablerte fora for plugging.

I 2017 har vi deltatt i et samarbeidsprosjekt med Miljødirektoratet (Mdir) om håndtering av brønnvæsker og mulig eksponering av H₂S og CO for personell i forbindelse med permanent plugging og forlating av brønner (PP&A). I prosjektet har Ptil og Mdir innhentet kunnskap om dagens praksis, og de utfordringer plugging av brønner gir med hensyn til arbeidsmiljø, sikkerhet og ytre miljø. Rapport med konklusjoner og videre anbefalinger er under utarbeidelse og ferdigstilles i 2018.

Det er innhentet mye informasjon om pågående arbeid hos operatører, entreprenører og leverandører for å redusere tid og kostnader i forbindelse med plugging av brønner. Nye løsninger med færre og nye typer barrierer er under utvikling. For flere av de nye løsningene er det vanskelig å dokumentere godhet av barrierene med tradisjonelle metoder. Samhandling med andre lands myndigheter har gitt oss en bedre oversikt over felles utfordringer. Næringen har også fått et større fokus på etterlevelse av krav i regelverket og spesielt krav til verifikasjon og dokumentasjon. I tillegg arbeides det med å oppdatere NORSOK standarder på dette området.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- God oversikt over hva som pågår i industrien for å redusere kostnader ved plugging.
- Næringen har fått større fokus på etterlevelse av krav i regelverket og spesielt krav til verifikasjon og dokumentasjon.
- Utarbeidelse av relevante standarder.

Robusthet i planlegging og gjennomføring av bore- og brønnprosjekter

Grunnlaget for aktiviteten var basert på tilsynserfaringer, granskinger av brønnkontrollhendelser, bekymringsmeldinger og samstykkessøknader med svak kvalitet og robusthet i brønn-design.

I 2017 har vi gjennomført tilsyn for å finne ut om utviklingen i norsk petroleumsvirksomhet går mot mindre robust brønn-design for å effektivisere brønnkonstruksjonen og redusere kostnader. Vi har undersøkt om risiko med bore og brønnaktiviteter blir tilstrekkelig identifisert og håndtert som del av planleggings- og gjennomføringsfasene.

Resultatene fra tilsyn viser at entreprenørene er inkludert i planlegging og gjennomføring av bore- og brønnoperasjoner på norsk sokkel. Det er ulik praksis mellom operatørene hvorvidt de involverer og lytter til entreprenørenes innspill. Dermed blir det i varierende grad identifisert og håndtert svakheter

og risikoforhold som en del av planleggingsprosessene. I samtykkebehandlinger i 2017 har vi også mottatt søknader der det redegjøres for brønndesign som er lite robust.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt kunnskap både i næringen og i Ptil om konkrete utfordringer knyttet til planlegging og gjennomføring av bore/brønnoperasjoner.
- Økt oppmerksomhet mot sentrale arbeidsprosesser og forhold som vi vet har betydning for sikker drift og for å unngå brønnskrollhendelser.

Risikoforståelse for og forebygging av bevisste anslag, herunder beredskap

I vår risikovurdering for 2017 var forebygging av bevisste anslag, herunder sikring og beredskap viktige områder å følge opp.

Vi har gjennomført flere tilsyn med aktørenes etterlevelse av krav til sikring. Tilsynsaktivitetene har omfattet sikring og IKT - sikkerhet i hele logistikk-kjeden, hvor Ptil har gjennomført tilsyn med forsyningsbaser, helikoptertransport og innretninger til havs.

Vi har også gjennomført kompetansehevende tiltak internt, og i samarbeid med næringen, herunder arrangert en fagdag om sikring. Vi deltar i standardiseringsprosjekter i Standard Norge og ISO (*International Standardising Organization*) som omfatter sikring og samfunnssikkerhet. I tillegg deltar vi i en rekke nasjonale og internasjonale fora hvor dette er tema. I tilsyn med robust beredskap har vi tydeliggjort hva som er forventet av selskapene når det gjelder forsvarlig trening og opplæring av beredskapspersonell.

Resultatet av dette arbeidet er økt kunnskap om selskapenes etterlevelse av beredskap mot bevisste anslag, sikring, IKT- sikkerhet og cyberrisiko. Vi ser likevel at næringen må arbeide med å få en helhetlig systematisk barrierestyring og informasjon om sikringsrisiko må utbedres. Det må også utarbeides gode sikringsplaner for bevisste anslag.

Det er behov for økt sikringskompetanse både når det gjelder trening og øvelser. Det er også behov for å styrke MOB-beredskapen (mann-over-bord).

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt bevissthet og ledelsesinvolvering i næringen i arbeidet med sikring og IKT sikkerhet som følge av dialogmøter, presentasjoner, tilsynskampanjer, undervisning og veiledning.
- Økt oppmerksomhet på identifikasjon av aktørenes egne verdier, sårbarheter og potensielle trussel-aktører.
- Totalt sett en forbedring av sikringstilstanden i næringen.
- Økt kunnskap og bevisstgjøring av behovet for å styrke MOB- beredskap.
- Revidert Norsk olje og gass retningslinje 002 som omhandler sikkerhets og beredskapsopplæring.

IKT- systemenes robusthet mot operasjonelle feil-handlinger og bevisste anslag

I Traavik-utvalget (*NOU 2016: 19: Samhandling for sikkerhet*) og Lysne-utvalget (*NOU 2015:13-Digital sårbarhet- Sikkert samfunn*) ble det pekt på behov for å styrke oppfølging og innsats av IKT-sikkerhet i forhold til styrings- og kontrollsystemer i olje- og gassektoren. På bakgrunn av dette fremmet vi i 2017 et satsingsforslag for å styrke vårt tilsyn innenfor IKT- sikkerhet i petroleumssektoren for perioden 2018-2021.

Økende bruk av digital teknologi gjør petroleumsindustrien mer utsatt som følge av sårbarheter i IKT-systemer og avanserte digitale trusler. Både menneskelige feil og feil på utstyr kan føre til forstyrrelser i driftsregularitet og økonomiske tap. Dataangrep øker i omfang, blir mer sofistikerte og vanskeligere å forsvare seg mot. I 2017 gjennomførte vi tilsyn med samtlige operatører og riggeiere om menneskelige, teknologiske og operasjonelle forhold ved IKT-sikkerhet. Målet var å verifisere om aktørene i en periode med fokus på effektiviseringsprosesser klarer å opprettholde robusthet i IKT-systemene.

Resultatet fra tilsyn med IKT- sikkerhet hos operatører og riggeiere har bidratt til økt bevissthet for IKT- utfordringer. Vi arrangerte en fagdag for næringen der vi diskuterte funn fra tilsyn og delte erfaringer. Resultatene fra tilsynsserien er presentert i eksterne fagfora og for relevante myndigheter.

Tilsyn med robust beredskap avdekker at data fra kontrollsystemer og industriell teknologi er gjort mer tilgjengelig. Aktørene har i all hovedsak relevant grunnsikring av industrielle prosess- og sikkerhetssystemer, og arbeidet er forankret hos ledelsen. Vi ser varierende kvalitet når det gjelder trening og øvelser, egnethet, redundans, og analyser og planer.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt kunnskap og etablert nettverk blant redere og operatører innen IKT- sikkerhetsarbeidet.
- Erfaringsutveksling om IKT- utfordringer i fagdag.

Innretninger og anlegg i senfase

Mot slutten av levetiden, når felt og innretninger nærmer seg nedstenging kan det være utfordrende å opprettholde sikker drift. Vi har i en årrekke rettet særlig oppmerksomhet mot næringens arbeid med aldring og levetidsforlengelse. Målet har vært å bidra til at felt, innretninger og anlegg i senfase drives forsvarlig og i tråd med regelverket.

I 2017 har vi lagt særlig vekt på tema som: planlegging og styring av felt, selskapenes styring av vedlikehold, bore- og brønnaktivitet, planlegging, prioritering og gjennomføring av modifikasjoner. Vi har også deltatt som observatør i Norsk olje og gass sitt arbeid med ny retningslinje for levetidsforlengelse. På bakgrunn av dette gjennomførte vi en tilsynsserie med felt i senfase i samarbeid med andre NSOAF-medlemsland (*North Sea Offshore Authority Forum*). Vi har ledet oppgaven med å få fram felles spørsmålsstillinger basert på næringens utfordringer knyttet til senfase. Vi har også sett på selskapenes systematikk for å vurdere og overvåke teknisk tilstand, hvor målet har vært å få til en felles forståelse av utfordringer relatert til vedlikeholdsstyring på tvers i næringen, basert på kunnskap fra tilsyn, RNNP-data og andre relevante kilder. I 2017 mottok vi også tre søknader om levetidsforlengelse på innretningene: *Sigyn, Åsgard A og Oseberg øst* som medførte økt oppmerksomhet på levetid og senfase.

Gjennom våre aktiviteter i 2017 med innretninger og anlegg i senfase ser vi at selskapene ønsker å drive innretninger og felt så lenge det er lønnsomt. Vi avdekker ofte mangelfull planlegging av senfase, for eksempel når det gjelder kompetanse og kapasitet. Vi ser at forslag til tekniske forbedringer på arbeidsmiljøområdet har vanskelig for å få gjennomslag i senfase dersom det ikke samtidig gir effektivitetsgevinster. Enkelte hendelser de siste årene kan årsaksforklares til senfase, blant annet i form av mangelfullt vedlikehold og mangelfull forståelse av samspillet mellom gammelt og nytt system og utstyr. Selskapene er opptatt av at innretningsspesifikk kompetanse og robust organisasjon er nøkkel til sikker drift i senfase, men er ikke alltid bevisst på at det kreves langtidsplanlegging for å oppnå dette.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Opparbeidet ny kunnskap og videreutviklet forståelsen av hvordan selskapene planlegger og styrer for å møte utfordringene i senfase.
- Kompetanseutvikling internt i Ptil og eksternt i næringen om senfaseutfordringer.
- Selskapene har gjort forbedringer på systemer og innretninger i senfase, som følge av vårt tilsyn.

Barrierestyring

Barrierestyring innebærer en systematisk og kontinuerlig sikring av at nødvendige barrierer er på plass for å beskytte feil-, fare- og ulykkessituasjoner. Dette gjelder både tekniske, operasjonell og organisatoriske barrierer. Effektive barrierer er viktig for å redusere sannsynligheten for hendelser og begrense konsekvensen av dem. Overvåking av selskapenes barrierestyring inngår som en sentral indikator i RNNP og som oppfølging i tilsyn. Undersøkelser av hendelser viser at svikt og svekkelser i barrierer er en gjennomgående årsaksfaktor.

I 2017 har vi gjennomført en rekke tilsynsoppgaver som omfatter selskapenes barrierestyring med ulike barrierelementer. De siste årene har barrierer knyttet til brønnintegritet, brønnkontroll, hydrokarbonlekkasjer, konstruksjoner og marine systemers integritet vært særlig vektlagt.

Barrierenotatet ble oppdatert i 2017 hvor en tydeliggjør sammenhengen mellom tekniske, operasjonelle og organisatoriske barrierelementer, og med konkrete eksempler på operasjonalisering av ulike ulykkescenarier innen ulike fagområder. Det ble også avholdt en fagdag i 2017 der aktørene presenterte sitt syn på barrierestyring.

Tilsynserfaringer viser at det har vært en positiv utvikling i etablering av systemer og metodikk for barrierestyring, særlig når det gjelder de tekniske barrierene. Vi ser likevel at det er relativt store forskjeller mellom aktørene når det gjelder forståelse, og etterlevelse av forskriftenes krav til barrierestyring. Vi erfarer også at selskapene har manglende forståelse for sammenhengen mellom risikostyring og barrierestyring.

Næringen har tatt initiativ til å videreutvikle selskapsinterne dokumenter i samsvar med krav i regelverket og utdypinger i barrierenotatet. I løpet av 2017 har vi i større grad beskrevet funn i tilsynsaktiviteter med oppfølging av operasjonelle og organisatoriske barriereelementer som avvik fra regelverket, og ikke kun som forbedringspunkter. Dette er et viktig signal til næringen om betydningen av regelverkskrav. Tilbakemeldingene fra næringen har vært positive når det gjelder nytte av barrierenotatet.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt oppmerksomhet og mer kunnskap om barrierer og barrierestyring internt og i næringen.
- Som en oppfølging av barrierenotatet har næringen blitt motivert til å videreutvikle selskapsinterne dokumenter i samsvar med krav i regelverket og utdypinger i barrierenotatet.
- Videreutvikling av regelverket basert på erfaringer fra barrieretilsyn.

Korrosjon Under Isolasjon – KUI

I 2017 har vi hatt korrosjon under isolasjon (KUI) høyt på agendaen. KUI har vist seg å være årsak til flere hendelser med storulykkepotensial de siste årene. KUI kan oppstå både på svart og rustfritt stål, og skjer raskt som følge av fuktighet, høye temperaturer på selve prosessutstyret og rørsystemene og i tilknytning til sjøluft. KUI er i de fleste tilfeller et skjult problem, siden selve korrosjonen dekkes av isolasjonen. Dermed oppdages det oftest ikke ved generell visuell inspeksjon, men krever enten avisolering eller spesielle inspeksjonsmetoder.

I 2017 har vi hatt flere foredrag om KUI på ulike seminar. KUI er også tatt opp som et eget tema i Sikkerhetsforum, hvor Ptil fikk ansvar for å arrangere en fagdag med dette som tema. Det er også utarbeidet en rapport om: «*Isoleringsløsninger og sikkerhetsmessige utfordringer i et historisk perspektiv*» som fokuserer på de mest brukte og tidstypiske isoleringsløsningene, og på sikkerhetsutfordringer knyttet til KUI. Resultatet av dette arbeidet er økt kunnskap og oppmerksomhet på KUI som en sentral faktor til hendelser med storulykkepotensial.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt oppmerksomhet og kunnskap om KUI problemstillinger i industrien.
- Bedre og mer systematisk forebygging av KUI og prioritering av preventivt vedlikehold.

Lekkasje fra undervannsanlegg

Flere felt på norsk sokkel er langt ute i opprinnelig designlevetid, og er flere av disse feltene er bygget ut med havbunnsløsninger. Aldrende innretninger kan ha en økt sannsynlighet for utilsiktede akutte utslipp. Det er over flere år utviklet teknologi for rask deteksjon av lekkasjer fra havbunnen. Selskapene har ansvar for å kontinuerlig vurdere om de har et system som er i stand til å oppdage lekkasjer fra havbunnsløsninger før de eskalerer til potensielle storulykker. I 2017 har det vært flere akutte utslipp fra undervannsanlegg. Vi har gjennomført både tilsyn og gransking av denne type hendelser.

Resultatet av disse aktivitetene viser viktigheten av å ha kontroll på ventilposisjonen på undervannsanlegg. Det er spesielt behov for å prioritere forbedring av teknologi for deteksjon av hendelser fremfor visuell deteksjon av konsekvens. Det er også viktig å etablere barrierer som kan forhindre at mindre akutte utslipp kan pågå uoppdaget, og gi betydelig utslippsmengde over tid.

Arbeidet har gitt **effekt** ved:

- Tettere samarbeid med Miljødirektoratet om lekkasjedeteksjon, slik at industrien møter en felles håndtering av kravene til lekkasjedeteksjon.
- Økt kunnskap og bedre og mer systematisk håndtering av lekkasjer fra undervannsanlegg.

Evakueringsløsninger

I 2005 ble det avdekket mangler ved livbåter på norsk sokkel som medførte behov for å styrke kunnskapen på området, og bedre tilstanden på livbåtene. Ptil fikk også ekstra budsjettmidler fra ASD i 2017 for å styrke tilsynet generelt og spesifikt mot evakueringsløsninger. Det er selskapene som skal sørge for at livbåter på norsk sokkel tilfredsstiller regelverkets krav om forsvarlig evakuering, og vår oppgave er å føre tilsyn med selskapenes arbeid.

Næringen har arbeidet aktivt for å framskaffe ny kunnskap som grunnlag for utbedringer av eksisterende livbåter og standarder for bygging av nye fritt-fall-livbåter. I 2017 har vi gjennomført tilsyn mot operatører og redere i forbindelse med evakuering til sjø fra innretninger utstyrt med livbåter.

Resultatet av denne tilsynsaktiviteten avdekker at selskapene har utarbeidet tiltak, både tekniske og operasjonelle, for å forbedre og sikre forsvarlig evakuering. Planen er å gjennomføre oppfølgingstilsyn hos selskapene for å se om nødvendige tiltak er iverksatt som følge av avdekket svakhet eller mangler ved evakueringsløsninger.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt oppmerksomhet og bevisstgjøring av selskapenes ansvar i å ha sikre evakueringsløsninger.
- Økt kunnskap i næringen om tilstanden på livbåtene.
- Bedre og mer systematisk forebygging i form av tekniske og operasjonelle tiltak for å sikre forsvarlig evakuering.

Hendelser som kan føre til skader på ytre miljø, særlig i nordområdene

Ptil skal bidra til at aktørene i petroleumsvirksomheten prioriterer å forebygge hendelser som kan føre til skader på ytre miljø. Forebygging av akutte utslipp følges opp i tilsynet, i trepartsfora og i samarbeidet med andre myndigheter med bakgrunn i blant annet resultater fra RNNP-arbeidet og tilsynet vårt. I takt med at petroleumsvirksomheten beveger seg nordover må selskapene også utvikle nødvendig kunnskap for å unngå skader på ytre miljø, særlig i nordområdene.

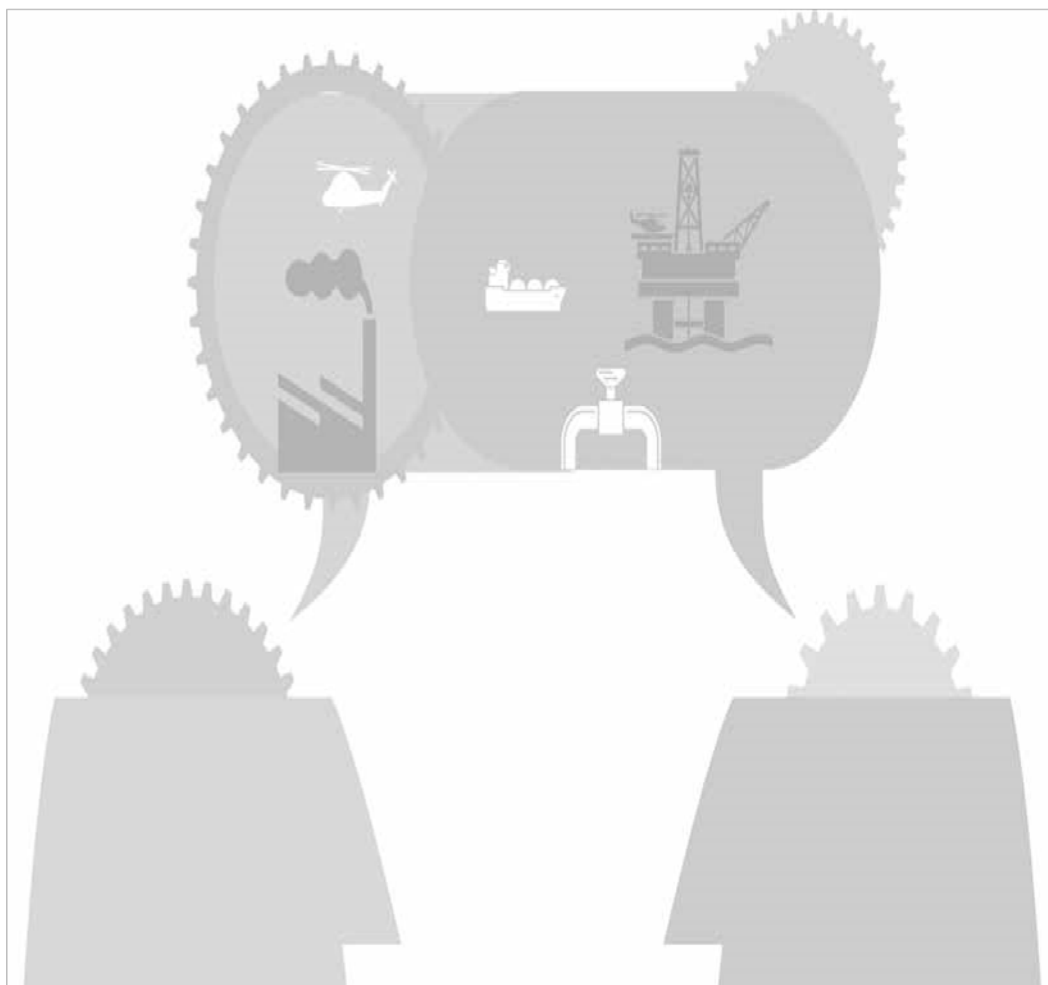
I 2017 har vi gjennom arbeidet med RNNP-AU (akutte utslipp) styrket innsatsen innenfor forebygging av brønnkontrollhendelser, sikkerhet på havbunnsinnretninger og klargjøring av den sikkerhetsmessige betydningen av akutte kjemikalieutslipp. Vi arrangerte også en fagdag der RNNP- AU resultatene ble formidlet til næringen med spesiell vekt på utnyttelse av tilgjengelige data og informasjon, og oppfølging av resultater i tilsyn. Vi har lagt til rette for diskusjon og refleksjon rundt dette internt og i ulike eksterne fora både nasjonalt og internasjonalt. I tillegg har vi vurdert standardiseringsarbeid i kaldt klima og hatt kontakt med aktuelle kompetansemiljøer innenfor nordområdet.

Vi har også arbeidet med å kartlegge beskyttelsesmetoder og vurdere egnede boreinnretninger til bruk i Barentshavet. I arbeidet med å vurdere egnede boreinnretninger i nordområdet er det utarbeidet en rapport hvor resultat og anbefalinger gir oss kunnskap om usikkerhet ved boring og videre helårsboring i Barentshavet.

Vi har i 2017 fremskaffet kunnskap om boring i karstifiserte formasjoner. Denne kunnskapen gir oss et bedre grunnlag til å følge opp operatørene ved PUD og samtykkesøknad og gir en felles forståelse av problemstillinger når det gjelder planlegging av boring i områder med karstifiserte bergarter.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt bevissthet om, og bedre bruk av RNNP-AU resultater.
- Økt samhandling mellom Ptil og Miljødirektoratet (Mdir) om arbeidet med nordområdene
- Kunnskapsutvikling om de sikkerhets- og arbeidsmiljømessige utfordringer ved aktiviteten i nordområdene.
- Økt kunnskap om storulykkerisiko knyttet til egnede boreinnretninger og planlegging av boring i områder med karstifiserte bergarter.

3.2 Arbeidsforholdene i petroleumsvirksomheten skal være trygge og seriøse

Vi legger stor vekt på å følge opp og påse at næringen samlet, og de enkelte aktører fremmer et seriøst, og trygt arbeidsliv. Dette gjøres gjennom tilsyn og i felles kompetansegivende arrangementer hvor partene og næringen aktivt involveres. Partssamarbeid og arbeidstakermedvirkning utgjør en sentral del av måloppnåelsen i dette arbeidet. Selskapene skal arbeide systematisk for å forebygge arbeidsrelaterte sykdommer, skader og ulykker og samtidig bekjempe useriøsitet og kriminalitet i arbeidslivet.

Risikoutsatte arbeidstakere skal ha et fullt forsvarlig arbeidsmiljø

Risikoutsatte grupper (RUG) har vært en av våre hovedprioriteringer fra 2007 til 2014. RUG-perspektivet har bidratt til å øke forståelsen om hvordan arbeidsmiljørisiko er ulikt fordelt mellom grupper av ansatte i petroleumsvirksomheten, og hvordan sammenhengen mellom arbeidsmiljørisiko og rammebetingelser for entreprenørgrupper både til havs og på land kan påvirke denne risikoen. Det er stor forskjell mellom hvordan risikoutsatte arbeidstakere følges opp av ulike selskap og i ulike deler av næringen.

I 2017 har vi fulgt RUG perspektivet i flere spor. Vi har sett på risiko for muskelskjelettplager ved kampanjeorganisert vedlikehold. Vi har ført tilsyn med støy for grupper med særlig høy støy-eksponering, og vi har sett på eksponering for arbeidsmiljøfaktorer knyttet til behandling av boreslam. Kjemikalistyring og spesielt benzen har vært viktige tema i flere av våre aktiviteter i 2017. Vi har også fulgt opp rammebetingelser i kontrakt og dens betydning for storulykke- og arbeidsmiljørisiko.

På oppdrag fra Ptil utførte IRIS (*International Research Institute of Stavanger*) i 2016 en analyse av arbeidsrelaterte muskel- og skjelettplager. Resultatene av analysen viste en økning i egenrapportering av samtlige arbeidsrelaterte muskel- og skjelettplager, og spesielt økning i rapportering av plager i nakke, skuldre, og armer. Analysen viste også en høyere andel av jobbrelaterte nakkeplager for de som hadde vært i en nedbemannings- eller omorganiseringsprosess. Resultatene gjaldt både offshore- og landansatte.

Vi har fulgt opp næringen i arbeidet med å forebygge støyskader. Innretninger offshore er preget av tungt maskineri, hovedsakelig roterende utstyr på liten plass og stor tetthet av rør og ventiler. Støy og vibrasjon henger sammen, men i petroleumsvirksomheten er støy oftest den mest kritiske faktoren. Vår erfaring viser at støyeksposering gjennomgående er lavere på landanlegg enn på innretninger offshore. Ny teknologi og nye måter å utforme innretninger på, har også bidratt til å redusere støy på nyere innretninger. Vi ser derfor at støy er et større problem på eldre enn på nyere innretninger. Selskapenes bruk av industristandarden NORSOK S002, som omhandler arbeidsmiljødesign, har også vist seg å gi gode resultater innenfor støyområdet. Næringen har over tid utviklet verktøy og et beskyttelsesregime mot støy som inkluderer bruk av avansert hørselsvern og oppholdstidsbegrensning.

Vi erfarer at næringen i stor grad har akseptert viktigheten av å utvikle og forbedre praksis for oppfølging og styring av kjemisk helserisiko innen eksempelvis benzen. Det er stort faglig engasjement og flere tilsynsaktiviteter tyder på at det er god ledelsesforankring for dette arbeidet.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt bevissthet om relasjonen mellom endringsprosesser og arbeidsrelaterte muskel og skjelettplager.
- Kunnskapsinnhenting, erfaringsutveksling og bedre mer systematisk forebygging knyttet til eksponering av helserisiko av benzen, støy, vibrasjoner og kjemiske stoffer.

Rammebetingelser i kontrakt

Betydning av endring i rammebetingelser for storulykke og arbeidsmiljørisiko har vært et viktig tema i 2017, da det har skjedd store endringer i kontraktene innenfor sektorer som kran og løft-, ISO (*Isolering, stillas og overflatebehandling*), boreentreprenører og forpleiningspersonell. Oppfølging av rammebetingelser som legges i kontrakt er spesielt viktig i en tid med kostnadsreduksjon.

I 2017 gjennomførte vi tilsyn hos entreprenører med dette som tema. Hensikten var å synliggjøre mulige konsekvenser av endring i kontrakt og bidra til erfaringsdeling. I disse tilsynene har vi vurdert

om kostnadsbesparelser får utilsiktede negative konsekvenser. Vi har også fulgt opp rammebetingelser i tilsynsoppgaver spesielt rettet mot forpleining.

I 2016 gjennomførte vi tilsyn med forpleiningsselskap der kapasitet og kompetanse ble adressert. I 2017 har vi fulgt opp dette teamet i tilsyn. Endringer i rammebetingelser var også tema i en møteserie med verifikasjoner rettet mot planlegging og gjennomføring av bore- og brønnoperasjoner. Våre erfaringer med oppfølging av rammebetingelser i kontrakt har også vært tema på møter med andre myndigheter, henholdsvis Arbeidstilsynet og HSE (*Health and Safety Executive UK*).

I våre tilsyn avdekker vi at nye kontrakter innen sektorer som kran og løft-, ISO, boreentreprenører og forpleiningspersonell er mindre forutsigbare når det gjelder oppdragsmengde. Det er også utfordringer knyttet til arbeidsmiljørisiko, svekket partsamarbeid og redusert innretningsspesifikk kompetanse. I tilsynet ble det blant annet identifisert avvik knyttet til beslutningsgrunnlaget for bemanningsfastsettelse i forpleiningen. Det ble også synliggjort at entreprenørene innen boring opplever endring i rammebetingelser i form av økt fokus på KPIer (*Key Performance Indicators*) og fremdrift. Vår erfaring med temaet rammebetingelser i kontrakt gir kunnskap om problemstillinger som er viktig i den videre oppfølgingen.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt bevisstgjøring i selskapene mht. deres rolle og ansvar i forbindelse med HMS, og rammebetingelsenes betydning for dette.
- Synliggjøring av regelverkskrav knyttet til beslutningsgrunnlag ved bemanningsendringer.
- Økt erfaringsutveksling og læring.

Arbeidstakermedvirkning

De siste par årene har vi erfart økt press på partssamarbeidet, spesielt i forbindelse med effektivisering av virksomhetene og nedbemanning. Selskapene skal legge til rette for reell arbeidstakermedvirkning, og sørge for at lovpålagte ordninger som arbeidsmiljøutvalg (AMU) og verneombudstjenesten brukes på en god måte i det forebyggende helse, miljø og sikkerhetsarbeidet. Partsamarbeid har også vært et av områdene under hovedtemaet "*Trenden skal snus*."

Partssamarbeid har vært fulgt opp gjennom en rekke aktiviteter i 2017, i tilsyn, i statusmøter med selskapenes ledelse, i Sikkerhetsforum, i møter med fagforeninger og forum for koordinerende hovedverneombud. Det er også igangsatt et eget FoU-prosjekt om tilrettelegging for arbeidstakermedvirkning i petroleumsvirksomheten og på store byggeplasser. Prosjektet er støttet av Arbeids- og sosialdepartementet(ASD) og gjennomføres i samarbeid med Arbeidstilsynet. Varsling har vært et integrert tema i dette prosjektet, og det ble arrangert en egen fagdag om varsling i samarbeid med Arbeidstilsynet.

Vi avdekker stor variasjon i tilrettelegging for medvirkning i selskapene. Sentrale funn viser at:

- Avstanden fra de som fatter beslutninger til de som blir berørt kan være stor.
- Uklart skille mellom tillitsvalgte og vernetjenesten når det gjelder involvering og medvirkning.
- Manglende styrende dokumentasjon om hvordan medvirkning skal foregå, hvilke oppgaver og ansvar verneombudene skal fylle.
- For liten tid til verneombudsarbeid.
- For sen involvering av vernetjenesten i saker som er av betydning for HMS.
- Manglende regelverkskompetanse og manglende opplæring på relevante arbeidsmiljøfaktorer.

Bildet er likevel nyansert. Tilsyn med arbeidstakermedvirkning i endringsprosesser viser at flere aktører evner å få til gode prosesser med bred involvering. Vi registrere også et godt samarbeid mellom ledelse, vernetjeneste og tillitsvalgte. Det avsettes nok tid, opplæring blir prioritert og gode risikovurderinger og -analyser gjennomføres i disse endringsprosessene.

Partssamarbeid og arbeidstakermedvirkning ble dekket i forarbeid til HMS melding, hvor en av konklusjonene var at det er indikasjoner på at partssamarbeid i en del tilfeller utfordres i større grad nå enn tidligere, og at partssamarbeid og medvirkning må settes høyt på agendaen. Arbeidet følges opp i

Sikkerhetsforum med representanter fra partene som skal samle inn, diskutere og sammenstille erfaring med partssamarbeid med sikte på læring og videreutvikling.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt bevissthet og kunnskap internt og i næringen knyttet til arbeidstakermedvirkning, AMU, verneombud, deres rolle og ansvar.
- Bedre og mer systematisk tilrettelegging av arbeidstakermedvirkning.
- Etablering av arbeidsgruppe som skal samle inn, diskutere og sammenstille erfaringer med partssamarbeid.

Arbeidsmiljøet i kaldt klima skal være fullt forsvarlig

I takt med at petroleumsvirksomheten beveger seg nordover må selskapene utvikle nødvendig kunnskap for å sikre fullt forsvarlig arbeidsmiljø i kaldt klima. Vi har hatt ekstra oppmerksomhet på arbeidsmiljø i kaldt klima gjennom vår tidligere hovedprioritering; nord, men også som en følge av at det gjennomføres flere leteboringer og videreutvikling av funn i dette området. Parallelt har det også vært mye diskusjon om næringen har hatt nok kunnskap om HMS-utfordringene i nordområdet.

I perioden 2015- 2019 har vi med ekstra budsjettmidler fra ASD og UD satt i gang 19 ulike prosjekter som belyser ulike utfordringer og problemstillinger bl.a knyttet til sikkerhet innen arbeidsmiljø, boring og brønn, konstruksjon, is- og snøforhold. Vi har vært en pådriver for at næringen skal avklare hva som er de stedsspesifikke utfordringene i nord og vi har innhentet mer kunnskap om disse, slik at selskapene skal håndtere dem på en god måte. Resultatet at disse prosjektene har bidratt til økt forståelse og kunnskap om potensiell arbeidsmiljørisiko i kaldt klima. Det har også bidratt til å styrke samarbeid med andre etater om virkningen av å arbeide i kaldt klima.

Vi har fulgt opp Goliat-prosjektet i alle faser av virksomheten, fra før PUD forelå til innretningen ble tatt i bruk i 2016. I 2017 har vi gjennomført tilsyn på Goliat innenfor arbeidsmiljøområdet hvor det ble avdekket forhold som ikke var i overensstemmelse med regelverket. Selskapet har lagt ned et betydelig arbeid for å følge opp avvikene for å kunne gjenoppta produksjon. Rettighetshaveransvaret ble også tydeliggjort i denne oppfølgingen.

Vi har benyttet Johan Castberg (innretning i Barentshavet) som case for tidligfaseoppfølging. Dette har vi gjort gjennom møter med prosjekteier, Olje Direktoratet (OD), og ved tilsyn av prosjektet. PUD-søknad for Johan Castberg ble mottatt i desember 2017, og søknaden vil behandles i 2018. Oppfølgingen av Johan Castberg har gitt oss mulighet til å påvirke prosjektet i tidlig fase før alle beslutninger blir tatt. Denne type tidligfaseoppfølging vil kunne sikre gode prosesser for reduksjon av arbeidsmiljørisiko og gode robuste løsninger som vil bidra til forsvarlig drift. Dette vil også være en kostnadseffektiv metode å påpeke mangler lenge før PUD oversendes myndighetene.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt kunnskap om myndighetskrav, viktigheten av arbeidstakermedvirkning og ledelsesoppmerksomhet om sentrale utfordringer i virksomheten.
- Bedre og mer systematisk forebygging av arbeidsmiljø i kaldt klima.
- Økt kunnskap om prosjektet i en tidlig fase.

Ulovlig lønns -og arbeidsvilkår for utenlandske arbeidstakere skal bekjempes

Sosial dumping har tidligere vært et satsingsområde for Ptil. Tilsyn med lønns- og arbeidsforhold på enkelte landanlegg i 2015 viste uenighet mellom tilsynsmyndighetene og selskapene om hvilke arbeidstakere, type arbeid som er allmenngjort og tolking av forskrifter og tarifftilhørighet. Tariffnemdas svar på Ptils henvendelse i 2016 ga ingen avklaring på utfordringene med tolking av avtaleverket på dette området. Det er innenfor ISO-fagene flest innleide og utenlandske arbeidstakere, og pr i dag er det ikke en allmenngjort tariffavtale for denne gruppen på landanleggene. Ptil har derfor ikke myndighet til å følge opp lønns- og arbeidsvilkår for disse gruppene.

Vi har likevel gjennomført tilsyn mot ISO-fagene uten at dette har vært målrettet på sosial dumping. Tema for tilsynene har vært styring av arbeidsmiljø og endringer i rammebetingelser. Vi avdekket ikke spor av sosial dumping i disse tilsynsaktivitetene.

3.3 Det skal være høy kvalitet på kunnskap om helse, miljø og sikkerhet, samt sikring i petroleumsnæringen

Som tilsyn skal vi bidra til at det blir utviklet nødvendig kunnskap for politikkutforming og forvaltning av eget ansvarsområde. Vi skal bidra til kvalitet på kunnskap om arbeidsmiljøforhold og storulykkerisiko i sektoren blant annet gjennom å sammenstille, tilrettelegge og bruke relevante FOU-resultat. Nedenfor foreligger en oppsummering av utvalgte kunnskapsprosjekt innenfor arbeidsmiljø, arbeidsforhold og arbeidshelse og sikkerhet som er gjennomført i 2017.

Tall fra RNNP viser at det er klare sammenhenger mellom organisatoriske endringer og nedbemanning og høy forekomst av subjektivt rapporterte muskel- og skjelettplager. I 2017 har arbeidslivet i stor grad vært preget av effektivisering, høy endringstakt, nedbemanningsprosesser og nye arbeidsformer som medfører behov for å innhente mer kunnskap om arbeidsmiljørisiko. Målet har vært å fremme arbeidsevne, god helse og velvære i næringen ved å innhente, sammenstille og formidle kunnskap om eksponering av arbeidsmiljøfaktorer som kan lede til helseutfall med stort omfang, som eksempelvis muskel- og skjelettplager og lettere psykiske plager, spesielt sett i relasjon til endring og omstilling.

I 2017 har vi gjennomført tilsyn innenfor ergonomi og psykososialt arbeidsmiljø. Vi har deltatt på seminar hvor "*Styring av risiko for muskel- og skjelettplager*» var tema. Vi har innhentet og brukt informasjon fra RNNP, forskning og tilsyn, og samarbeidet med Arbeidstilsynet og STAMI om kunnskapsinnhenting innenfor feltet.

Styring av risiko for muskel- og skjelettplager har vært sentralt i de oppgavene som omfattet ergonomi i 2017. Etter deltakelse på seminar med dette som tema har vi arbeidet med å heve kvaliteten på ergonomiske risikovurderinger.

Resultat fra tilsyn viser blant annet at enkelte grupper, spesielt innen forpleining, brønnservice og vedlikehold har hatt relativt store endringer i sine arbeidsoppgaver. Vi avdekker manglende ergonomisk kartlegging og generelt svake risikovurderinger som mangler forskningsbaserte metoder og vurdering av samlet risiko for muskel og skjelettplager på gruppenivå. Dette gir et svakt beslutningsgrunnlag for valg av tiltak og vurdering av risiko ved f.eks. bemanningsreduksjoner og endrede arbeidsoppgaver.

Rapport fra IRIS om muskel- og skjelettplager inkluderer analyse av data fra RNNP- spørreskjemaundersøkelsen er publisert. Vi har også tatt ut risikoprofiler fra RNNP innen ergonomi/muskel og skjelettplager til bruk i planlegging for neste års tilsynsaktiviteter. Rapport om "*Mekaniske eksponeringer i arbeid som årsak til muskel- og skjelettplager*» er ferdigstilt, og vi har deltatt på konferanse med andre nordiske lands myndigheter hvor ergonomi/ muskel og skjelettplager var tema. Det er også utarbeidet en egen strategi for hvordan psykososialt arbeidsmiljø skal følges opp mot næringen.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Bedre mer systematisk styring av risiko for muskel og skjelettplager gjennom konkrete planer for ergonomisk kartlegging og risikovurdering på samtlige innretninger etter gjennomført tilsyn.
- Kompetansekurs og opplæring innen ergonomisk risikovurdering som har bidratt til økt kunnskap.

Arbeidstid

Petroleumsvirksomheten på sokkelen er kjennetegnet av døgnkontinuerlig virksomhet med intensive skiftordninger med lange arbeidsøkter og utstrakt bruk av nattarbeid, kombinert med varierende lengde på friperioder. Natt og skiftarbeid øker risikoen for søvnmangel, døgnrytmeforstyrrelser og nedsatt yteevne som kan påvirke sikkerheten negativt. Etter endringene om arbeidstid i Arbeidsmiljøloven (AML) fra 2015 har vi mottatt flere bekymringsmeldinger der uforutsigbar arbeidstid og mulighetene for restitusjon og hvile er berørt.

I 2017 har vi hatt et prosjekt om arbeidstid. Målet har vært å vurdere utvikling over tid når det gjelder arbeidstid og skiftordninger for ansatte på landanlegg og sokkelen. Prosjektet har undersøkt sammenhengen mellom arbeidstidsordninger, helse og sikkerhet for ulike grupper, for å identifisere målrettede tiltak. Som en del av prosjektet har vi gått gjennom nyere kunnskapsoppsummeringer, publikasjoner og artikler om arbeidstidsordninger.

Vi har også styrket vårt samarbeid med Arbeidstilsynet om felles forståelse og behandling av søknader om arbeidstid i forbindelse med endringer i AML. I dette arbeidet har STAMI bidratt med faglig bistand.

Vi har også deltatt i referansegruppen for SINTEFs prosjekt «*Arbeidstid og helse*». Dette prosjektet har det siste året blitt fulgt opp gjennom «*Menneskelig yteevne ved arbeid i nordområde*». Vi har også samarbeidet med STAMI om faglig vurdering av risiko/forsvarlighet forbundet med arbeidstid for stillasarbeidere.

I 2017 registrer vi en nedgang i antall søknader om utvidet bruk av arbeidstid eller nattarbeid. Dette har trolig sammenheng med nye regelverkskrav som skal begrense nattarbeid til det som er nødvendig for å drive forsvarlig virksomhet.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt samarbeid mellom Arbeidstilsynet og Ptil innen behandling av søknader om arbeidstid, med faglig bistand fra STAMI.
- Økt oppmerksomhet på mulige sammenhenger mellom arbeidstidsordninger, helse og sikkerhet.
- Nedgang i antall søknader om utvidet bruk av nattarbeid.
- Økt kunnskap om sammenhengen mellom nattarbeid og hendelser.

Oppfølging av nordområdene

Med ekstra budsjettmidler fra ASD og UD har vi igangsatt 19 prosjekt blant annet innenfor arbeidsmiljø og organisatorisk HMS i kaldt klima for å bidra til kunnskapsutvikling i nordområdene. Prosjektene skal være grunnlag for Ptils oppfølging innenfor arbeidsmiljøområdet og skal bidra til å fremskaffe kunnskapsstatus, identifisere kunnskapshull og organisere fremtidig forskning. I dette arbeidet inngår to FoU prosjekter i samarbeid med SINTEF og STAMI om «*Menneskelig yteevne ved arbeid i nordområde*» og «*Arbeidsmiljø i kaldt klima*».

I prosjektet «*Menneskelig yteevne ved arbeid i nordområdene*» foreligger resultat fra laboratorietest og rapport fra spørreskjemaundersøkelse. Hovedkonklusjon er at det er størst problemer med hender og føtter. I prosjektet arbeidsmiljø i kaldt klima er det utarbeidet spørreskjema for kartlegging av ulike forhold, og bygging av kuldelaboratorium pågår. ISO-standard «*Petroleum and natural gas industries - Arctic operations - Working environment*» er også publisert i 2017.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av.

- Økt kunnskap og oversikt over aktiviteter i nordområdene, og problemstillinger knyttet til arbeidsmiljøutfordringer som eksempelvis yteevne i kaldt klima.
- Bedre basis for oppfølgingsaktiviteter mot næringen, og i behandling av PUD og samtykkesøknad.

Utløsning av brannvann ved gassdeteksjon

Bakgrunn for tema er tilsynserfaring som viser ulik praksis hos operatørene i hvordan regelverkskravet i innretningsforskriften § 37 om: "*fastmontert anlegg for brannbekjempelse skal etterleves.*" Kravet er at brannvann utløses automatisk på bekreftet gassdeteksjon dersom det har eksplosjonsdempende effekt. Vi registrerer at flere operatører ikke har implementert automatisk utløsning uten å kunne tilstrekkelig dokumentere at det ikke har effekt.

I 2017 har vi igangsatt et prosjekt hvor målsetningen er å innhente informasjon og kunnskap for å avdekke reell tilstand på de ulike innretningene når det gjelder eventuelle negative konsekvenser av kravet i innretningsforskriften, og hva som er viktig for å oppnå redusert eksplosjonstrykk. Det er også gjennomført tilsyn med dette som tema.

I prosjektet har vi utarbeidet en oversikt over hvordan kravet er implementert på faste innretninger på norsk sokkel. Vi har også økt kunnskapsnivået i vårt fagmiljø når det gjelder kravet, og hva som er viktig for å oppnå redusert eksplosjonstrykk. Opparbeidet kunnskap er benyttet som grunnlag for tilsynsaktivitet med dette som tema.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt oppmerksomhet, kunnskap og forståelse for implementering av kravet om automatisk utløsning av brannvann både internt og i næringen.

Bølger i dekk

Bølger i dekk fikk stor oppmerksomhet ved ulykken på COSLInnovator i 2015, hvor en person omkom og fire ble skadet. Ptil gransket hendelsen, og avdekket uklarheter under design og godkjenningsarbeidet, samt manglende kunnskap og metoder for dimensjonering mot horisontale bølgeslag i dekk på flyttbare innretninger. Denne hendelsen førte til at industrien iverksatte kunnskaps- og metodeutvikling samt utvikling av prosjekteringsstandarder.

I 2017 har vi fulgt dette arbeidet gjennom tilsyn, møter, deltakelse i standardiseringsarbeid, foredrag til næringen, og ved gjennomgang av vår hendelsesdatabase. Vår hendelsesdatabase viste at 29 rapporterte hendelser på 17 plattformer i perioden 2000-2017 var relatert til bølgeslag i dekk.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt kunnskap om storulykke- og personrisiko forårsaket av bølger i dekk.
- Omfattende oppgradering av de flyttbare innretningene til å motstå hundreårs-bølgeslag.
- Videreutvikling av bedre industristandarder for analyser av bølger i dekk.

Digitalisering

Utvikling innen digitalisering går fort og vil ha betydning for petroleumsvirksomheten fremover. Digitalisering innebærer blant annet videreutvikling av integrerte operasjoner, større grad av fjernstyring, automatisering, robot-teknologi, kunstig intelligens og tilgang til datakraft som muliggjør analyse av store datamengder. Denne utviklingen kan blant annet bidra til mer effektive arbeidsprosesser, erstatte manuelt arbeid, gi bedre analyser og bedre beslutningsgrunnlag som kan ha klare positive effekter for HMS. Samtidig kan utviklingen medføre utfordringer, blant annet knyttet til situasjonsforståelse, informasjonssikring, feilhandlinger og sabotasje. Næringen må derfor aktivt følge opp endringer i risikobildet som følge av digitalisering.

Næringen og Ptil har arbeidet for å få kunnskapsoversikt over HMS-muligheter og -utfordringer om digitalisering med tilhørende tiltak. Vi igangsatte et prosjekt innen digitalisering hvor målet har vært å få økt forståelse for utviklingstrender, vurdere hvordan digitalisering påvirker risiko, og hvilke sikkerhetsmessige gevinster det kan gi. Arbeidet resulterte i en rapport utarbeidet av IRIS på oppdrag fra oss. Rapporten er basert på relevant litteratur og dokumentgjennomgang, workshops og intervjuer med fageksperter, og informanter i ulike selskaper i petroleumsnæringen.

Digitaliseringsprosjektet vil bidra til å gi økt forståelse for utviklingstrender innen digitalisering, og mulige konsekvenser for mennesker, teknologi og organisering. Prosjektet har også vært et viktig bidrag i arbeidet med å utvikle en strategi (digitaliseringsstrategi) for hvordan Ptil skal møte de digitale endringene i næringen.

Arbeidet har gitt **effekt** ved:

- Økt kunnskap og forståelse for utviklingstrender innen digitalisering og hvilke konsekvenser dette kan ha for menneske, teknologi og organisering.
- Utarbeidelse av strategi for hvordan en skal møte digitale endringer bidrar til bedre mer systematisk forebygging.

Flerbruksfartøy

De siste årene har vi som en konsekvens av teknologi- og innovasjonsutvikling og økende oppmerksomhet på kostnadseffektive løsninger fått nye innretningskonsepter som enklere innretninger og fartøy med "Walk to Work" løsninger, *og en sokkel der bruk av fartøy i petroleumsvirksomhet har blitt mer omfattende*. Selv om hovedtyngden av petroleumsvirksomheten i årene fremover forventes å foregå fra «tradisjonelle innretninger» ser vi en tendens hvor aktivitet fra fartøy øker. Dette har medført ressurskrevende diskusjoner mellom industrien og myndighetene vedrørende utvikling av nye konsepter. Det har også bidratt til en del usikkerhet om premissene for regulering og tilsyn.

I 2016 utarbeidet vi på oppdrag fra ASD en rapport om regelverket, omfang og bruk av flerbruksfartøy i norsk petroleumsvirksomhet. Arbeidet er videreført i 2017 ved at departementet nedsatte en partssammensatt arbeidsgruppe for å komme fram til en felles virkelighetsforståelse av både fysiske og juridiske forhold ved bruk av flerbruksfartøy på norsk sokkel.

Arbeidet følges opp i melding til Stortinget om helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten, og i den partssammensatte gruppen, og vil kunne bidra til oppdatert og omforent kunnskap som grunnlag for senere tilsynsaktiviteter og regelverksutvikling.

Sektorveiledning/samfunnsøkonomiske konsekvensanalyser

Formålet med sektorveileder for samfunnsøkonomisk analyse er å bidra til å sikre et godt beslutningsgrunnlag i forkant av myndighetsbeslutninger. Gode beslutningsgrunnlag gir bedre avveininger mellom ressursutnyttelse, helse, miljø og sikkerhet. Sektorveilederen konkretiserer blant annet hvordan en skal ta hensyn til storulykkesrisiko og utslipp som kan ha negativ påvirkning på miljøverdier det er utfordrende å verdsette. I utarbeidelsen av veilederen har det vært viktig for Ptil å få fram HMS-området mangfoldighet med tilhørende usikkerhet og kompleksitet, slik at veilederen ikke blir en begrensning med tanke på å få fram et godt beslutningsgrunnlag. Arbeidet ledes av Olje- og energidepartementet (OED). I 2017 har vi deltatt i arbeidet med å utarbeide sektorveilederen. Vi har hatt dialog med ulike departementer og etater om hvordan samfunnsøkonomiske konsekvensanalyser skal forstås og brukes i petroleumsvirksomheten. Vi har også gjennomført flere kompetansehevende tiltak internt i Ptil om temaet.

I forbindelse med tidligere arbeid med problemstillinger relatert til kost-nytte analyser av HMS-tiltak og i forbindelse med utvikling av sektorveileder har Ptil erfart at det er, både internasjonalt og nasjonalt, lite kunnskap om temaet. Vi opplever at det er ulik forståelse for, og kunnskap om anvendelse av samfunnsøkonomiske analyser i beslutninger om tiltak i en høyrisikoindustri der storulykker kan skje.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt kunnskap og bevissthet om utfordringer i bruk av samfunnsøkonomiske analyser.
- Intern kompetanseheving.
- Økt dialog og samhandling med andre departementer og etater om bruk og utarbeidelse av tverrfaglig sektorveileder for samfunnsøkonomisk analyse.

Forskning og utvikling (FoU)

Det er etablert en tverrfaglig gruppe innen forskning og utvikling (FoU) i Ptil som skal bistå i arbeidet med å skaffe oversikt over relevante aktiviteter, utfordringer og utviklingstrekk innen vårt ansvarsområde.

I 2017 har vi hatt kontaktmøter med næringen, myndigheter nasjonalt og internasjonalt og relevante FoU institusjoner for å få oversikt over utviklingstrekk i industrien som vil få betydning for sikkerhet og arbeidsmiljørisiko. Vi deltok også på ASD sitt årlige FoU- møte sammen med STAMI og Arbeidstilsynet, og vi har bidratt med innspill til ASDs FoU- strategi. Vi arrangerte også en Innovasjonsdag i 2017 hvor fokuset var på helhetlig tilnærming til innovasjon, både med hensyn til sikkerhet, forskning og industrialisering.

Vi har i 2017 vurdert muligheten for å etablere en arbeidsgruppe internt for å undersøke i hvilken grad HMS- forskning har gitt resultater. Dette var også en av anbefalingene i rapport fra partssammensatt arbeidsgruppe. Vi bidrar også med innspill og bistand i prosjektvurderinger til Norsk forskningsråd (NRF) gjennom kompetansegruppen for PETROMAKS HMS. I 2015 søkte vi blant annet ASD om midler til FoU prosjekt om tilrettelegging for arbeidstakermedvirkning. Prosjektet er et samarbeid mellom Ptil, Arbeidstilsynet og STAMI, hvor utkast til rapport er utarbeidet av IRIS i samarbeid med FAFO.

Arbeidet har gitt **effekt** i form av:

- Økt tverrfaglig samarbeid om sentrale tema som er relevant for forskning og utvikling.
- Økt kunnskap og bedre og mer systematisk håndtering av om forskning har gitt relevante effekter ved etablering av intern arbeidsgruppe.

3.4 Petroleumsregelverket skal bidra til at målene for helse, miljø og sikkerhet nås

Av Kronprinsregentens resolusjon og i tildelingsbrevet fremgår det at Ptil skal videreutvikle det helhetlige HMS-regelverket for petroleumsvirksomheten i nær dialog med partene i arbeidslivet og departementet. I den forbindelse er involvering av partene gjennom Regelverksforum en grunnleggende forutsetning.

Regelverksforum

I Regelverksforum diskuteres etterlevelse og videreutvikling av regelverket på en måte som gir oss viktig informasjon om gjeldende rammebetingelser hos aktørene i virksomheten. Som det framgår av rapport fra partssammensatt arbeidsgruppe om helse, arbeidsmiljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten, er det enighet og oppslutning blant partene om at regelverksregimet slik det fremstår i dag, i all hovedsak er tilstrekkelig robust og tåler omskiftninger og press som skapes i oppgangs- og nedgangstider. I 2017 ble det avholdt fire møter i Regelverksforum, hvorav ett hos Sjøfartsdirektoratet (Sdir) med omvisning om bord på flerbruksfartøyet Normand Jarstein.

Årlige oppdateringer

Våre forslag til regelverksendringer kommer i hovedsak som følge av læring fra hendelser og behov for oppdatering i henhold til utvikling av teknologi og metoder for gjennomføring av virksomheten. Partene i Regelverksforum ble i desember 2016 invitert til å komme med innspill til videreutvikling av regelverket både på Miljødirektoratets, Strålevernets, Helsemyndighetenes og Petroleumstilsynets område. Innspillene, sammen med interne bidrag, dannet grunnlag for endringene som ble sendt på høring, og med enkelte tilpasninger fastsatt av etatene i fellesskap med virkning fra 1. januar 2018.

Oppfølging av rapport fra partssammensatt arbeidsgruppe

Rapport fra partssammensatt arbeidsgruppe viser til tiltak som kan forsterke regelverksregimets stilling, og som det er enighet om at Regelverksforum skal følge opp:

Nattarbeid

Reguleringen av nattarbeid må sikre at arbeidet begrenses til det som er nødvendig og forsvarlig, og det må foretas gode risikovurderinger i forbindelse med planlegging og gjennomføring av nattarbeid. I møtet i Regelverksforum desember 2017, ble det nedsatt en arbeidsgruppe bestående av representanter for arbeidstakerne, arbeidsgiverne og Ptil, som skal levere en problembeskrivelse og forslag til prosess og mandat for videre arbeid.

Videreutvikling av opplæringstilbudet

Utviklingen i næringen de senere årene med generasjonsskifte, bemanningsreduksjoner, nye aktører m.m. tilsier at det er et behov for kunnskapsløft om det funksjonsbaserte regelverket. Partssammensatt arbeidsgruppe anbefaler at Ptil, i samarbeid med de øvrige partene, tar initiativ til å vurdere det etablerte opplæringstilbudet om regelverksregimet (RVK). Målet med arbeidet vil være å videreutvikle opplæringstilbudet og å øke kompetansen på regelverksregimet i næringen. Arbeidet forankres i Regelverksforum.

Håndtering av kompetansekrav

Arbeidsgruppen anbefaler også at partene, i regi av Regelverksforum, diskuterer og kommer frem til en hensiktsmessig måte å organisere og regulere kompetansekrav for personell i petroleumsvirksomheten. I møte i Regelverksforum desember 2017 ble det uttrykt behov for mer informasjon om problemstillinger når det gjelder kompetansekrav og –styring. Dette følges opp i 2018.

Balansen mellom regelverkets bruk av funksjons- og spesifikasjonskrav

Det er ulike syn blant partene når det gjelder balansen mellom regelverkets bruk av funksjons- og spesifikasjonskrav (tydeligere minstekrav). Balansen mellom slike krav kan variere over tid og bør derfor være gjenstand for løpende vurderinger. Den partssammensatte arbeidsgruppen anbefaler at slike vurderinger fortsatt gjøres i en kontinuerlig dialog med partene i Regelverksforum. I tillegg jobbes det med generelle tiltak i regi av Sikkerhetsforum når det gjelder varsling, læring etter hendelser, erfaringer fra partssamarbeidet, forskning/teknologi og arbeidsmiljø.

Oppfølging av tiltak identifisert i rapporten: «Flyt av flyttbare innretninger mellom kontinentalsokler i Nordsjøbassenget.»

Ptil har på oppdrag fra departementet arbeidet videre med utvalgte tiltak som ble identifisert i rapporten: «Flyt av flyttbare innretninger mellom kontinentalsokler i nordsjøbassenget», og oversendte en samlerapport til departementet i oktober 2017. To av tiltakene ble iverksatt ved endringer i regelverket pr. januar 2018, og vil bidra til en likere rettstilstand for eiere av flyttbare innretninger og operatører når det gjelder operatørenes permanent plasserte innretninger.

Standardiseringsarbeid

Satsingen på standardisering handler om å få på plass nye industristandarder, oppdatere eksisterende standarder og påvirke selskapene til å bruke industristandardene. Gjennom tilsyn, foredrag, møter og presentasjoner har vi blant annet sett at etterslepet for oppdatering av standarder er tydelig redusert, og vi registrerer en klar økning i bruken av industristandarder på bekostning av selskapsspesifikke krav. Vår samlede vurdering er at hovedtemaet «Trenden skal snus» i 2017 har bidratt til debatt og erfaringsutveksling og medført økt kunnskap om partssamarbeid, behovet for robuste planer og viktigheten av å bruke, etablere og oppdatere industristandarder

EU/EØS-relaterte aktiviteter

Vi har i 2017 fulgt opp det harmoniserte EØS-produktregelverket i tett samarbeid med andre nasjonale og internasjonale myndigheter i Europa både bilateralt og i nettverksgrupper. Vi har tatt i bruk veiledning om markedsovervåking som omfatter produkter under EØS-vareloven, og har fått erfaringer med bruk av veilederen gjennom både reaktive og proaktive tilsynsaktiviteter.

Vi har også samarbeidet med Miljødirektoratet, Arbeidstilsynet, Mattilsynet og Direktorat for Samfunnssikkerhet og beredskap om dokumentasjon og forebygging av kjemiske helseskader, spesielt gjennom arbeid med implementering av EUs regelverk for kjemikaliene: REACH og CLP. Vi har vært involvert i flere høringer i 2017 om endringer i kjemikalierregelverkene REACH og CLP, samt produktforskriften og biocidforskriften. Vi deltar også i Samarbeidsforum for offshorekjemikalier (SKIM) som består av representanter fra selskapene i næringen, Mdir og Ptil. I samarbeid med Arbeidstilsynet og STAMI arbeider vi med å videreutvikle eksponeringsdatabasen EXPO, som ble lansert hos STAMI i 2017.

3.5 Petroleumstilsynet skal ha tillit og troverdighet i offentligheten

Vi er avhengig av at samfunnet, næringen og partene har tillit til oss. Det er viktig at aktørene har tillit til at vi behandler informasjon fra virksomheten på en forsvarlig måte, og demonstrerer likebehandling og forutsigbarhet i saksbehandlingen og i utøvelse av aktiviteten innen vårt faglige ansvarsområde. I dette ligger det at vi skal ha systemer for å sikre enhetlig opptreden overfor virksomheten og at vi ivaretar krav om habilitet og integritet, at vi har faglig kompetanse som speiler næringens HMS-utfordringer, og at vi bidrar med informasjon og kunnskapsformidling til næringen.

Gjennom arbeidet til den partssammensatte arbeidsgruppen som høsten 2017 leverte rapporten til ASD om helse, arbeidsmiljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten, har Ptils tillit og troverdighet blitt diskutert som en del av tilsynsmodellen og HMS regimet i petroleumsvirksomheten. Hovedkonklusjonene på dette området er at regimet for oppfølging av helse, miljø og sikkerhet i norsk petroleumsvirksomhet i hovedtrekk er velfungerende og bør videreføres. Det pekes på at regimet forutsetter at partene har gjensidig tillit og respekt for hverandres roller og ansvar gjennom at:

- Selskapene følger opp sitt ansvar for å ivareta og videreutvikle sikkerhetsnivået
- Ptil er et sterkt og tydelig tilsyn
- To- og trepartssamarbeidet styrkes og videreføres

Med dette på plass vil en ha gode forutsetninger for en system- og risikobasert tilsynsmodell med en tillitsbasert tilnærming.

Formålet med vår virkemiddelbruk, herunder også reaksjonsmidler, er å ansvarliggjøre aktørene og sikre etterlevelse av regelverket. Dette betyr at Ptil i hvert enkelt tilfelle vil vurdere bruken av virkemidler og reaksjoner relatert til ønsket resultat og effekt. Dette er en del av den løpende vurderingen som gjøres i forbindelse med planlegging og gjennomføring av våre oppgaver. Som et resultat av utviklingen de senere årene har Ptil hatt særlig oppmerksomhet på vurdering og bruk av virkemidler og reaksjoner.

Prosedyrer og rutiner

Vi har etablert prosedyrer, rutiner og styrende dokumenter i vår saksbehandling og i utøvelse av andre oppgaver, herunder juridisk kvalitetskontroll og krav til habilitet. For å ivareta allmennhetens tillit er vi bevisst på at interne forhold i organisasjonen ikke kommer i konflikt med tilsynets samfunnsoppdrag. En annen viktig del av vårt arbeid er å være tydelig og korrekt i bruk av virkemidler og reaksjonsmidler overfor virksomhetene vi fører tilsyn med. I vårt styrende dokument: «*Virkemiddelhåndboken*» redegjøres det for hvilke reaksjonsmidler vi har til rådighet, og hvordan disse skal brukes i henhold til krav i forvaltningsloven.

Kompetanseutvikling

Ptil må ha oversikt og kunnskap om utviklingstrekk i næringen, og hvilke utfordringer dette vil kunne representere i et HMS-perspektiv. For å sikre at vi har legitimitet og autoritet i utøvelsen av myndighetsrollen må vi ha kompetanse og kapasitet til å vurdere fremtidige utviklingstrekk, hvilke implikasjoner dette kan ha for vårt tilsyn, bruk av reaksjonsmidler og eventuelt behov for regelverksutvikling. Hurtige endringer og konjunktursvingninger gir særskilte utfordringer og stiller krav til videreutvikling av kompetanse for å følge opp en teknologisk og kompleks industrivirksomhet. Vi har derfor behov for kompetanse innen ulike disipliner, og er avhengig av at de ansatte utvikler og innehar nødvendig myndighetskompetanse og rolleforståelse.

Vi har også en egen kompetanseskole som forestår kurs og opplæringsaktiviteter. I 2017 hadde vi 30 kurs med varierende tematisk innhold. Vi samarbeider også med Universitetet i Stavanger (UiS) og andre FoU-virksomheter for å videreutvikle kompetanserettete tiltak. Våre ansatte har også muligheten til å delta i den erfaringsbaserte masterstudien i risikostyring og sikkerhetsledelse i regi av UiS

Informasjon og kunnskapsformidling

Vårt nettsted ptil.no benyttes strategisk til informasjons- og kunnskapsformidling til næringen. Nettstedet gir en oversikt over lenker til regelverk, tilsyn, herunder alle rapporter fra revisjoner og

verifikasjoner, SUT, granskinger, samtykker, pålegg og likelydende brev. Nettstedet omtaler også sentrale tema som HMS-styring og ledelse, storulykker, arbeidsmiljø, ytre miljø, og annen relevant informasjon om oss.

Vi utgir publikasjonen "*Sikkerhet - Status og Signaler*" som kan betraktes som vår årlige oppsummering til næringen og andre interesserte. I tillegg publiserer vi rapporten Risikonivå i norsk petroleumsvirksomhet (RNNP), og utgir et tilleggstidsskrift om sikkerhet: "*Dialog*". Formålet med dette tidsskriftet har vært å åpne for debatt om noen av de mest aktuelle problemstillingene og utfordringene næringen står overfor på sikkerhetsområdet.

Videreutvikling av nettløsninger og publisering av informasjon er en kontinuerlig oppgave som vi anser for å være svært viktig for å ivareta behovet for åpenhet og forutsigbarhet i etatens myndighetsutøvelse. Nye løsninger for å kunne møte nye behov i offentligheten er blitt tilpasset ved at Ptil er å finne på Facebook, Twitter og LinkedIn. Den offentlige interessen for vår virksomhet reflekteres blant annet i antallet krav om dokumentinnsyn. I 2017 mottok vi 1083 innsynskrav i 7217 journalposter. Det er 1784 flere enn i 2016.

For å bidra til kunnskapsformidling på helse-, miljø- og sikkerhetsområdet og informere om vår myndighetsrolle, aktiviteter og prioriteringer, er det viktig at vi deltar med foredrag og presentasjoner på strategisk sentrale arenaer. Mange av våre ledere, fagfolk og andre nøkkelpersoner er etterspurt som kurs- og foredragsholdere på kurs- og konferanser i Norge og i utlandet.

I 2017 arrangerte vi flere faglige seminar, noen i samarbeid med Arbeidstilsynet, Miljødirektoratet, Norsk Industri, UiS og andre sentrale aktører i næringen. Sentrale tema på disse har vært:

- ✓ Arbeidsmiljø ved omstilling i petroleumsnæringen og verftsindustrien
- ✓ Sikring for petroleumsnæringen
- ✓ Lekkasjedeteksjon
- ✓ Korrosjon under isolasjon (KUI)
- ✓ Barrierer
- ✓ Risikoforståelse
- ✓ Varsling av kritikkverdige forhold og myndighetenes rolle
- ✓ Sikkerhetsforums årskonferanse
- ✓ Konstruksjonsdagen
- ✓ RNNP-AU
- ✓ Innovasjonsdagen
- ✓ Oppfølging IKT-tilsyn
- ✓ Entreprenørdagen
- ✓ Topplederkonferansen

Faglige seminar av denne type gir store synergier og bidrar til faglig relasjonsbygging, samhandling, erfaringsutveksling og har stor effekt når det gjelder kompetansebygging om sentrale tema innenfor helse, miljø og sikkerhet, samt sikring.

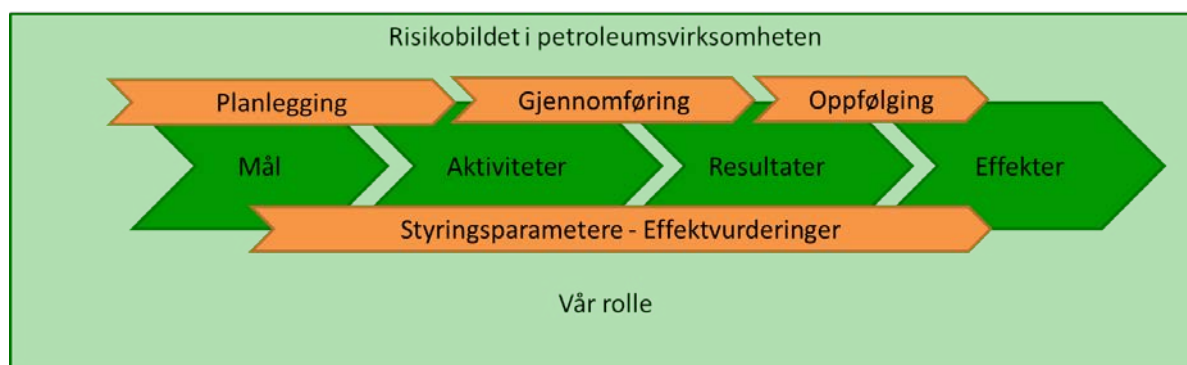
3.6 Utvikling av styringsparametere

Arbeidet med styringsparametere og vurdering av effekter er en viktig del av læring og videreutvikling av tilsynet. I tillegg trenger både Ptil og departementet informasjon om hvorvidt vi oppnår våre mål på en effektiv måte, som grunnlag for styring og oppfølging. Det er viktig at det velges styringsparametere og metoder som gir et mest mulig helhetlig bilde av vår måloppnåelse. I 2016/17 har vi arbeidet målrettet med å videreutvikle de verktøy vi har for å bedre kunne vurdere effekten av våre aktiviteter.

Vi vurderer det slik at styringsparametere som foreslås for Ptil først og fremst skal være kvalitative vurderinger av enkeltaktiviteter og hele oppgaveporteføljen knyttet til et mål, særlig med tanke på hvordan disse leverer til effektene:

- Økt kunnskap/ bevisstgjøring
- Økt motivasjon
- Bedre- og mer systematisk forebygging

Med utgangspunkt i vår rolle etablerer vi mål for den årlige utadrettede virksomheten, basert på det bildet vi har av risiko i petroleumsvirksomheten. Våre aktiviteter vil i de fleste tilfellene ha en effekt på selskapene vi fører tilsyn med, og en indirekte effekt på risikonivået. Det er først og fremst selskapenes egne aktiviteter som kan påvirke risikoen direkte. Dette er i tråd med sentrale føringer som er lagt til grunn for myndighetens oppfølging av virksomheten. Blant de grunnleggende prinsippene er et funksjonsbasert regelverk som ansvarliggjør aktørene, et risikobasert tilsyn som kommer i tillegg til aktørenes egen oppfølging, og et velfungerende parts- og trepartssamarbeid. Nedenfor følger en forenklet resultat- effektkjede, som sammenfatter vår aktivitet rettet mot petroleumsnæringen:

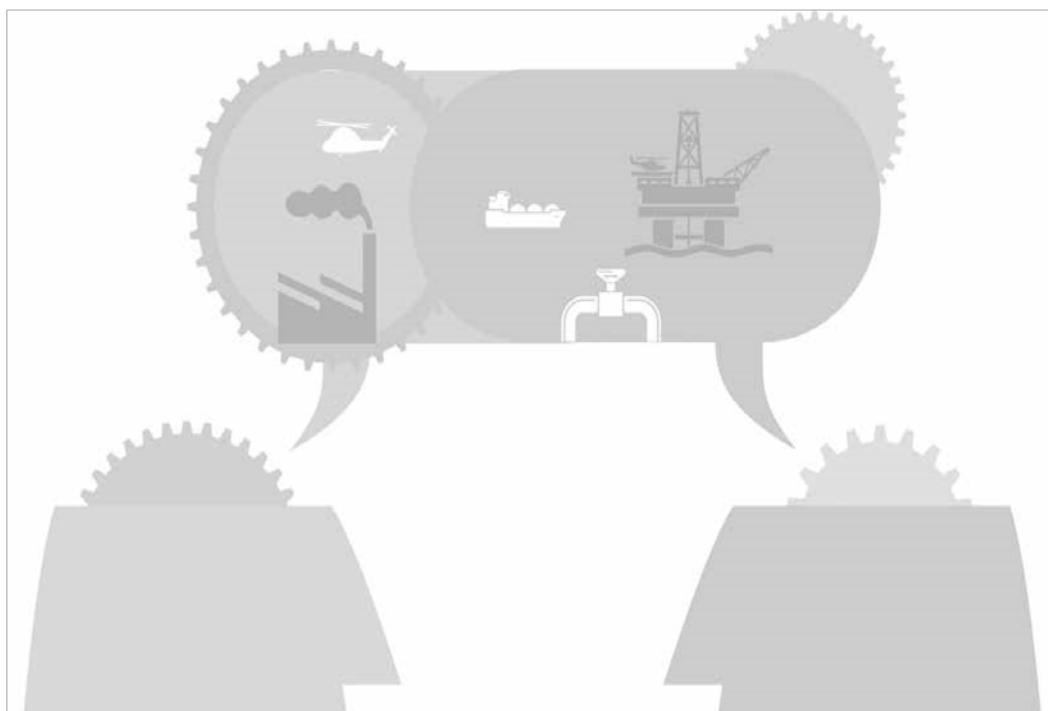

Vi har arbeidet med å videreutvikle de verktøy vi har for å vurdere effekten av våre aktiviteter. Vi har en database for planlegging og oppfølging av oppgaver, kalt «Planverktøyet». Alle oppgaver (*både refunderbare og ikke refunderbare*) legges inn i dette systemet. Rapporteringen i planverktøyet skal reflektere generell fremdrift, timebruk og bruk av midler iht plan og budsjett for de enkelte oppgavene. Planverktøyet benyttes også til avviksbehandling og til statusvurdering av oppgaver underveis. Hver enkelt oppgave skal også vurderes i henhold til: mål, ønsket effekt, resultat, oppnådd effekt og læring. Informasjon fra planverktøyet brukes til resultatrapportering på ulike nivå i organisasjonen, og som aggregert informasjon til Ptils årsrapport.

I 2017 etablerte vi et prosjekt: «Effekt av tilsynsaktivitet» hvor målet har vært å innhente informasjon fra andre etater, selskapene vi fører tilsyn med, og internt i Ptil om arbeidet med effekt og effektvurdering. I dette prosjektet har vi gjennomført en intern workshop med tilsynsledere og fagledere om arbeidet med effekt. Resultatet av dette arbeidet var gode eksempler på tilsynsaktiviteter som har hatt effekt.

Vi gjennomførte også en fagdag i samarbeid med andre tilsynsmyndigheter (TSG)² om arbeidet med effekt hvor blant annet Helsetilsynet presenterte sitt fireårig forskningsprosjekt om tilsynsaktiviteter og mulige effekter av disse. Helsetilsynets forskningsprosjektet ble også presentert internt i Ptil for å bidra til økt kunnskap og bevisstgjøring om arbeidet med effekt. Denne type læring er en viktig forutsetning for forbedring og videreutvikling av tilsynet.

For å kunne konkludere med at et tiltak har hatt effekt, må vi kunne registrere en endret tilstand hos brukeren eller i samfunnet. Vår erfaring er at systematisk innsats over flere år både fra tilsynsmyndighetene og aktørene selv gir best effekt. Selskapene gir tilbakemelding i de årlige statusmøtene om at våre tilsyn har bidratt til effekt i form av kunnskapsutvikling og økt bevisstgjøring innen sentrale tema som eksempelvis barrierestyring og risikoutsatte grupper. De poengterer også at informasjon på våre nettsider, særlig tilsyns- og granskingsrapporter brukes aktivt til læring i selskapene. Det er alltid en effekt av en tilsynsaktivitet at både Ptil og selskapet får kunnskap om avvik og forbedringspunkter knyttet til tema for oppgaven. Dette er en del av vår primærfunksjon som tilsynsetat. Vårt arbeid skal også bidra positivt på HMS-nivået. Vi skal gjøre en forskjell og bidra til forbedring. Påvirkning i positiv retning kan skje på mange måter, men må alltid være innenfor rammen av regelverket og forvaltningsloven.

² Tilsynsetatenes samarbeidsgruppe (TSG) hvor Mattilsynet, Helsetilsynet, Strålevernet, Miljødirektoratet (Mdir), Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB), Næringslivets sikkerhetsorganisasjon (NSO), Arbeidstilsynet og Ptil er representert.

DEL

DEL IV. STYRING OG KONTROLL I VIRKSOMHETEN 2017

Mål- og resultatstyring er det overordnede styringsprinsipp i staten. I denne delen redegjøres det for hvordan Ptil følger opp disse prinsippene i sin virksomhet.

Som et ledd i Regjeringens ambisjon om å ha tydelige mål og prioriteringer har departementet i samarbeid med oss tatt initiativ til å redusere antall resultatmål og tydeliggjøre disse. I 2017 har vi arbeidet videre med å konkretisere styringsparametere og rapporteringskrav som danner grunnlag for både tildelingsbrev og årsrapporten. Arbeidet med styringsparametere og vurdering av effekter er en viktig del av læring og videreutvikling av tilsynet. I tillegg trenger både Ptil og departementet informasjon om hvorvidt vi oppnår våre mål på en effektiv måte. Se del III: Årets aktiviteter og resultater for 2017. punkt 3.6 for mer informasjon.

Risikostyring i etaten

Vi utarbeider årlig et risikobilde som oversendes departementet som grunnlag for blant annet tildelingsbrevet. Formålet med det årlige risikobildet er å redegjøre for de mest sentrale risiko-faktorene for ikke å nå våre resultatmål, med tilhørende tiltak. Risikobildet utgjør en viktig del av beslutningsgrunnlaget for planlegging, prioritering og vurdering av hvilke aktiviteter vi gjennomfører for å legge til rette for måloppnåelse. Vi identifiserer risikoer som kan hindre oppfyllelsen av våre mål og krav som igjen danner grunnlag for å definere prioriteringer og forbedringstiltak. Noen av de overordnede risikoer vil ikke knyttes direkte opp til et enkelt resultatmål, men vil være gjeldene for flere resultatmål.

Ressurs- og aktivitetsstyring

Resultatmål og krav til resultatoppnåelse fremgår av det årlige tildelingsbrevet. Basert på disse, og vår kunnskap om viktige utviklingstrekk i næringen, utvikler vi strategier i et langsiktig perspektiv. Strategiarbeidet justeres i forhold til føringer gitt i stortingsmeldingene og av departementet, og danner grunnlag for de aktivitetene som planlegges og gjennomføres. Aktivitetene blir videre konkretisert gjennom den årlige planleggingsprosessen. Den interne planleggingsprosessen leder frem til den samlede aktivitetsplanen. Vi har etablert en egen database for planlegging som gir en oversikt over alle planlagte aktiviteter det kommende året, med bemanning og budsjett. Hver enkelt aktivitet er knyttet til minst ett resultatmål. Aktivitetene og resultatene følges opp av ledelsen kvartalsvis og evalueres internt og gjennom styringsdialogen. Ptil har også etablerte systemer for intern oppfølging av ressursbruken. Alle medarbeidere registrerer sin ressursbruk for fastsatte oppgavekategorier på timebasis. Det vises til årsrapportens del II for ytterligere utdyping og oversikt over ressursbruk.

Internkontroll

I henhold til Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (*Internkontrollforskriften*) plikter virksomheter å sørge for systematisk oppfølging av krav i regelverket som stilles til HMS.

Ptil har etablert et system for systematisk oppfølging og videreutvikling av HMS i etaten. Siktemålet er å legge til rette for en systematisk oppfølging og videreutvikling av medarbeidere, ledere og lag i samsvar med etatens uttrykte ambisjoner for personal- og organisasjonsutvikling. Ptil er blant annet en Inkluderende Arbeidslivsbedrift (IA) og har i tillegg en rekke helse- og trivselsordninger som trim i arbeidstiden, fadderordning for nyansatte, og livsfasetiltak for å sikre et høyt internt HMS-nivå. Vi har et arbeidsmiljøutvalg (AMU) og en verneombudstjeneste som fungerer godt. Vi vil fortsatt ha høy oppmerksomhet på intern effektivisering, kompetanseutvikling og kvalitet, samtidig som vi vil arbeide for å opprettholde det gode arbeidsmiljøet i etaten.

I 2017 har vi arbeidet med kvalitet som et eget prosjekt i Ptil hvor blant annet roller, ansvar og etterlevelse har vært sentralt. For øvrig er kvalitet innarbeidet i alle våre prosesser som et ledd i en kontinuerlig forbedringsprosess. Med dette som utgangspunkt er det etablert styrende dokumenter som er retningsgivende for arbeidsprosesser, planlegging, prioritering og gjennomføring av aktivitet. Styringsdialogen og tildelingsbrevet gir forøvrig de føringene som Ptil trenger for å ivareta oppgavene som er å legge premisser for, og følge opp at aktørene i petroleumsvirksomheten holder et høyt nivå for helse, miljø og sikkerhet og beredskap.

ADMINISTRATIVE FØRINGER

Fellesføring

I 2017 har Ptil gjennomført flere tiltak for å arbeide systematisk med å utnytte tildelte ressurser og med å øke produktiviteten. Digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester (digitalt førstevalg) er et sentralt virkemiddel i dette arbeidet, sammen med omorganisering, prosessforbedring og annen bruk av teknologi. Det gjennomføres årlig en ressursdisponeringsprosess i Ptil der en re-allokerer ressurser i henhold til prioriterte oppgaver. I 2017 har Ptil også gjennomført en kartlegging av administrative oppgaver og ressurser med tiltaksliste over forbedringstiltak. Arbeidet har resultert i en omprioritering av administrative ressurser til andre og mer prioriterte oppgaver.

Digitalisering av arbeidsprosesser og tjenester (digitalt førstevalg) kan bidra til forenkling for næringen og offentligheten, og vil samtidig kunne gi gevinst i intern saksbehandling. Følgende prosjekt er igangsatt i 2017:

Effektivisering av elektronisk innrapporteringsløsning fra petroleumsnæringen til Ptil:

Basert på standard programvare skal det etableres løsninger for næringens innrapportering til Ptil. Den tekniske løsningen og nødvendig programvare er på plass. Det arbeides med flere innrapporteringer. Planen er at disse skal være satt i produksjon i 2018.

Videreutvikling av Ptils nettsted (Ptil.no)

Ptil skal gjennom sin tilstedeværelse på nett, tilby korrekt og oppdatert informasjon om hvilke myndighetskrav som gjelder innenfor helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten. Nettstedet skal være en troverdig kilde til informasjon om sikkerhetsspørsmål. I 2017 har Ptil arbeidet med å videreutvikle en ny løsning som skal bidra til mer tilgjengelig informasjon og bedre søkemuligheter for brukerne, samt forenklet og bedre muligheter for tilgjengeliggjøring av informasjon fra Ptil.

E-Innsyn

Ptil har i løpet av 2017 arbeidet med å implementere ny programvare for offentlig postjournal, som vil være tilgjengelig i løpet av 2018.

Digital post for virksomheter – DPV

Ptil arbeider også med å innføre digital post for virksomheter (DPV), hvor en kan sende og motta post digitalt til/fra vårt saks-arkiv system via Altinn. Løsningen skal etter planen tas i bruk ila 2018.

Brukerundersøkelser og brukerdialog

Som et ledd i arbeidet med en enklere hverdag for folk flest ønsker regjeringen å styrke kontakten mellom brukerne og forvaltningen. Gjennomførte brukerundersøkelser i 2017:

- Partssammensatt arbeidsgruppe som skulle se på helse, arbeidsmiljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten. Ptil deltok i gruppen, og i sekretariatet. Rapport fra partssammensatt gruppe adresserte blant annet Ptils myndighetsrolle og reguleringsregimet. I dette arbeidet fikk vi som tilsynsetat viktige tilbakemeldinger om eget arbeid.
- Årlige statusmøter med aktører i næringen der det blant annet gis tilbakemeldinger fra selskapene på Ptils arbeid. Ptil hadde også egne møter med fagforeninger og med KHVO-forum hvor tilbakemelding på våre aktiviteter er tema.
- Representanter fra ulike selskapene holdt i 2017 innlegg med tilbakemelding om Ptils tilsyn i en ledersamling og i et årlig kurs om tilsynsmetodikk.
- Ptil får jevnlig oppdatering om bruken av vårt nettsted, og sosiale medier. Antall besøk til nettstedet ligger på rundt 35-40 000 besøk i måneden, og cirka 8 000 brukere abonnerer på nyhetsbrev. Vi har økt satsingen på sosiale medier, særlig Facebook, og har i overkant av 10 000 følgere. Vi arbeider for tiden med å utvikle et nytt nettsted, blant annet basert på tilbakemelding fra sentrale brukergrupper.

Vi har jevnlig kontakt med alle aktører i petroleumsnæringen som gir viktig informasjon direkte fra disse. I 2017 har vi hatt møter med andre tilsynsmyndigheter for å innhente informasjon om deres

arbeid med brukerundersøkelser. På bakgrunn av dette skal vi i gang med et prosjekt for å teste ut brukerundersøkelser etter tilsynsaktiviteter i petroleumsnæringen.

Det foretas for øvrig årlig evalueringer av våre granskinger og samlede tilsynsaktiviteter i «Granskingsdagen» og «Revisjonsdagen». Formålet med disse evalueringene er å få frem lærepunkter og utveksle erfaring for å bedre kunne følge opp og gjennomføre tilsynsaktiviteter.

Samfunnssikkerhet og beredskap

I 2017 har Ptil deltatt på møter med NSM (*Forum for fysisk sikring*) og PST (*Kontaktgruppe for forebygging av terror*) og Forsvaret/DSB (*Sentralt Totalsforsvarsforum*) for å få en oppdatering av det strategiske trusselbildet, samt tilgang til sikkerhetsgradert informasjon. Vi har deltatt i spillerstab og som liaison under planlegging og gjennomføring av øvelse Gemini 2017. Det vises for øvrig til resultatmål 3.1 for mer informasjon om sikkerhet og beredskap knyttet til bevisste anslag og terror.

Ptil har vært observatør i en rekke beredskapsøvelser hvor sikringshendelser og kriminell handling har vært tema. Ptil deltok i øvelsen Myndex, sammen med Kystverket, samferdselsdepartementet, ASD og Mdir. Formålet med øvelsen var å justere etatenes beredskapsorganisasjon, og demonstrere samarbeidet mellom etatene i fare- og ulykkessituasjoner.

Ptil er medlem i to nasjonale standardiseringskomiteer og en internasjonal ekspertgruppe i ISO som har fokus på sikring og samfunnssikkerhet. I tillegg til egen deltakelse i ekspertgruppene, støtter vi Standard Norge med finansiering til standardiseringsarbeid innen sikring og samfunnssikkerhet.

Vi har deltatt i et prosjekt om bruk av cybervåpen i internasjonal politikk og sabotasjeangrep mot norsk petroleumssektor. Prosjektet er ledet av NUPi (Norsk Utenrikspolitiske Institutt) og har som mål å sette problemstillinger knyttet til cyberangrep mot petroleumssektoren i Norge på dagsorden. NUPi har belyst hvordan denne trusselen henger sammen med det internasjonale sikkerhetspolitiske bildet, og arrangerte i 2017 et seminar der aktører diskuterte bruk av cybervåpen i mulige terrorangrep mot norsk petroleumsvirksomhet.

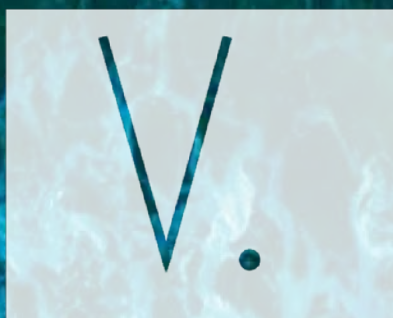
Krav om lærlinger i offentlige virksomheter

Regjeringen har satt som mål at offentlige virksomheter skal ha minst en lærling. Petroleumstilsynet har i perioden 2016-2018 hatt en lærling innen kontor- og administrasjonsfaget.

Oppfølging av Riksrevisjonen

Reglement for økonomistyring i staten med tilhørende *Bestemmelser om økonomistyring i staten* gir, sammen med gjeldende *Økonomiinstruks for Petroleumstilsynet* og *Intern økonomiinstruks*, de overordnede føringer for økonomiforvaltningen og styringen av Ptil. Basert på disse føringene og de statlige regnskapsstandardene (SRS-ene) har vi utarbeidet detaljerte prosess- og rutinebeskrivelser som danner grunnlag for vår økonomiforvaltning og internkontroll. Våre disponeringer av budsjettet/bevilgningen og våre regnskaper, både kontantregnskapet og virksomhetsregnskapet som er basert på SRS-ene, revideres årlig av Riksrevisjonen.

DEL

DEL V. VURDERING AV FRAMTIDSUTSIKTER

De siste årene har vært krevende, og næringen har gjort store omlegginger og forbedringer. Gjennom 2017 er mye endret. Nedgangen i aktivitetsnivå har flatet ut og det er tegn til økning, selv om det er forskjeller innad i bransjen. Det er oppnådd betydelige kostnads- og effektiviseringsgevinster, og oljeprisen har hatt en stabil stigning. Det er mer optimisme i næringen nå enn for et år siden.

Fremtiden innenfor olje og gass vil handle om å fornye, forenkle og forbedre gjennom eksempelvis automatisering, fjernstyring, digitalisering, standardisering av utstyr og robotisering. Oppmerksomheten mot mer enklere driftsløsninger, mer kostnadseffektiv drift og ny teknologi vil kunne utfordre regelverket og virkeområdebestemmelser. Vi vil arbeide med å videreutvikle regelverket i tråd med de føringer som er lagt til grunn i dette arbeidet, og samtidig legge til rette for at regelverket ikke bidrar til hindring for en teknologiutvikling innen forsvarlige rammer.

Trenden skal snus

I 2017 lanserte vi hovedtema "*Trenden skal snus*" med områdene: partssamarbeid, robusthet og standardisering. Hovedtema 2017 fikk stor oppmerksomhet og reiste bred debatt både i næringen og i samfunnet generelt. Satsingen har utvilsomt medført større bevissthet rundt utfordringene ved sikkerhetssituasjonen i norsk petroleumsvirksomhet. Ett år er kort tid for å sammenfatte et så stort stykke arbeid. Vi tror likevel det er mulig å komme nærmere en

konklusjon når vi får satsingen på avstand. Da kan vi bedre vurdere de mer langsiktige effektene av dette arbeidet. Vi ser imidlertid behov for å fortsette arbeidet med forbedring, både overordnet og innenfor de tre områdene vi prioriterte gjennom "*Trenden skal snus*."

Digitalisering og IKT- sikkerhet som stor satsing

I 2017 startet vi et prosjekt i Ptil for å videreutvikle nødvendig kunnskap om digital teknologi. Prosjektet vurderer blant annet hvordan digitalisering påvirker risiko og hvilke sikkerhetsmessige gevinster utviklingen kan gi. Digitalisering gir nye muligheter og kan løse mange utfordringer, men det er også viktig å ha klart for seg at introduksjon av ny teknologi, nye prosesser og nye arbeidsmåter gir nye utfordringer og nye former for risiko. Næringen må derfor sørge for å se på digitalisering i et helhetlig perspektiv. De må ha god oversikt over hvilke konsekvenser tiltakene og endringene de iverksetter har for helse, miljø og sikkerhet.

Ny teknologi og flere integrerte systemer fører til større kompleksitet og økt sårbarhet. Det nedlegges et betydelig arbeid i næringen for å unngå IKT-hendelser. Trusselbilde er i stadig endring og tiltak og barrierer må reflektere dette. I 2018 vil vi derfor gjennomføre flere store prosjekter innenfor IKT-sikkerhet. Denne satsingen vil gå over flere år for å få mest mulig kunnskap om den teknologiske utviklingen, og se på hvordan dette påvirker risikobildet. Arbeidet vil gjøres i form av tilsyn, samarbeid med partene i virksomheten og med nasjonale aktører innenfor IKT-sikkerhet.

Nye energiformer

Klimahensyn er blitt en sentral premiss for oljepolitikken og en viktig driver for endring fra en satsing på petroleum til en satsing på både petroleum og fornybar energi. Økt kunnskap om klimaendringer fører til endringer i krav og rammebetingelser for petroleumsvirksomheten. Flere tiltak er aktuelle for næringen for å tilpasse seg disse endringene. Elektrifisering ved hjelp av strøm fra land, elektrifisering ved hjelp av havvind og karbonfangst og lagring er eksempler på slike tiltak.

Mulighetene for fornybar energi til havs er store på norsk kontinentalsokkel. Norge er likevel i startfasen av en mulig utvikling på dette området ved blant annet Statoils pilotprosjekt "*Hywind*"

utenfor Karmøy. Mange års kunnskap og erfaring fra olje og gass-virksomheten vil kunne brukes aktivt i utvikling av nye fornybare energikilder. Denne utviklingen utgjør en viktig endring av konteksten for Ptils oppfølging av helse, miljø og sikkerhet, ved at Ptil videreutvikler og styrker sin tilsynskapasitet og myndighetsinnsats for å ivareta sin rolle som et sterkt og tydelig tilsyn.

Flerbruksfartøy

De siste årene har vi som en konsekvens av teknologi- og innovasjonsutvikling og en økende oppmerksomhet på kostnadseffektive løsninger fått nye innretningskonsepter. Et eksempel er enklere innretninger og fartøy med "Walk to Work» (W2W) løsninger. Vi ser at utviklingen fremover tyder på utvidet bruk av fartøy i petroleumsvirksomheten. Dette har medført ressurskrevende diskusjoner mellom industrien og myndighetene vedrørende utvikling av nye konsepter. Det har også bidratt til en del usikkerhet om premissene for regulering og tilsyn.

Arbeids- og sosialdepartementet (ASD) nedsatte i 2017 en partssammensatt arbeidsgruppe for å komme fram til en felles virkelighetsforståelse av både fysiske og juridiske forhold når det gjelder bruken av flerbruksfartøy på norsk sokkel. Ptil vil følge dette prosjektet i det videre arbeidet i 2018.

Tidsriktig risikobilde

En overordnet konklusjon i rapport fra partssammensatt arbeidsgruppe er at RNNP utgjør det viktigste grunnlaget for felles virkelighetsforståelse av, og kommunikasjon om risikonivået i petroleumsnæringen. I mer enn 15 år har Ptil sammen med næringen utviklet RNNP som et årlig risikobilde for å beskrive utviklingen av ulike faktorer innen storulykkesrisiko og arbeidsmiljørisiko. Arbeidet i partssammensatt gruppe, medieoppslag, bekymringsmeldinger og diskusjoner i Stortinget viser at det er behov for utfyllende informasjon om risiko for å få en bedre omforent forståelse av trender og utfordringer. Utvikling og oppdatering av et mer tidsriktig risikobilde skal gjøres i samarbeid med partene i næringen, Sikkerhetsforum og akademia.

Riksrevisjonen

Riksrevisjonen startet høsten 2017 en forvaltningsrevisjon av Ptil for å vurdere om vår tilsynspraksis er i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger. Det generelle målet med Riksrevisjonens arbeid er å gi Stortinget relevant informasjon om iverksettelse og virkning av offentlige tiltak. Vi er positive til at Riksrevisjonen reviderer og gjennomgår vårt arbeid. Vi som tilsynsetat vet at revisjoner bidrar til læring og gir muligheter for forbedring. Revisjonen skal etter planen være ferdig høsten 2018.

Stortingsmelding

I 2018 vil vi under ledelse av ASD bidra aktivt i utarbeidelsen av en ny stortingsmelding om HMS i petroleumsvirksomheten. Grunnlaget for meldingen er blant annet rapport fra partssammensatt arbeidsgruppe. Ptil forventer at det vil bli identifisert oppfølgingstiltak i meldingen som følge av Stortingets behandling, og vil avsette nødvendige ressurser og tid til å følge opp forslåtte tiltak. Vi vil også arbeide målrettet med å følge opp tiltakene som ble foreslått i rapport fra partssammensatt gruppe i Regelverksforum og Sikkerhetsforum. Vi anser det som svært viktig å bruke trepartssamarbeidet for å diskutere og gjøre opp status for dagens situasjon og mulige utfordringer.

Hovedtema 2018

For 2018 lanserer vi hovedtemaet: **«Sikkerhet er et verdivalg. Sikkerhet er bærebjelken i norsk petroleumsvirksomhet. Uten en trygg næring står verdier på spill. Bransjen endres og velger stadig nye løsninger, men vern om menneskers liv og helse må fortsatt være fremste prioritet. Det er partenes felles ansvar å slå ring om den norske samarbeidsmodellen og styrke det høye sikkerhetsnivået som er opparbeidet gjennom mange år.»**

Vårt overordnede mål er å legge premisser for, og følge opp at aktørene i petroleumsvirksomheten holder et høyt nivå for helse, miljø, sikkerhet og beredskap, og gjennom dette bidrar til å skape størst mulig verdier for samfunnet. Målet om å være verdensledende er krevende, og bare mulig å innfri dersom næringen er bevisst på langsiktigheten ved sine valg. Vi ønsker en bred debatt om hvordan det overordnede verdibegrepet skal forstås og hvilken plass sikkerheten har i dette arbeidet. Vi håper og tror at næringen blir med på dugnaden. Vi vil følge diskusjonen tett og oppsummere resultatene i slutten av november 2018.

DEL

DEL VI. ÅRSREGNSKAP

Formål

Petroleumstilsynet (Ptil) skal legge premisser for, og følge opp at aktørene i petroleums-virksomheten holder et høyt nivå på helse, miljø og sikkerhet slik at risikoen for storulykker, uønskede hendelser og arbeidsrelaterte skader og sykdommer reduseres. Tilsynets myndighetsansvar omfatter petroleums-virksomhet på den norske kontinentalsokkelen, i tillegg til petroleumsanlegg og tilhørende rørledningssystem på Melkøya, Tjeldbergodden, Nyhamna, Kollsnes, Mongstad, Sture, Kårstø og Slagentangen. Ptil skal ved eget tilsyn og i samarbeid med andre myndigheter på HMS-området bidra til at petroleumsvirksomhet, og virksomhet tilknyttet denne, blir fulgt opp på en helhetlig måte. Ptil skal videre legge stor vekt på å formidle kunnskap om risiko, og å følge opp at virksomheten foregår på en forsvarlig måte og i samsvar med gjeldende regelverk. Ptil er lokalisert i Stavanger og har ved utgangen av 2017 175 ansatte (170 årsverk³).

Regnskapsprinsipper

Ptil er en bruttofinansiert virksomhet og virksomhetsregnskapet føres som et periodisert regnskap i henhold til de statlige regnskapsstandardene. Ptil rapporterer også til statsregnskapet etter kontantprinsippet.

Prinsippendringer

Fra og med 2017 er innbetaling av sektoravgift klassifisert som innkrevingsvirksomhet. Dette innebærer at inntekter fra sektoravgift blir regnskapsført i kontogruppe 84 *Skatter og avgifter, renteinntekter og utbytte m.m.* i stedet for kontogruppe 37 *Gebyrer med videre som inngår som driftsinntekt*. Inntekter fra sektoravgift vil, som en konsekvens av omklassifisering, vises som en resultatnøytral gjennomstrømningspost ført etter kontantprinsippet i resultatoppstillingen, jf. resultatregnskapets regnskapslinje *Avgifter og gebyrer direkte til statskassen*.

Kostnadene (med unntak av reisekostnader) tilknyttet oppgaver som finansieres av sektoravgift ble fram til omleggingen (dvs. til og med 2016) regnskapsført i kontogruppe 43 *Forbruk av innkjøpte varer og tjenester*. Disse føres nå i kontogruppe 67 *Kjøp av fremmede tjenester*, jf. resultatregnskapets regnskapslinje *Andre driftskostnader* og note 6 om *Kjøp av fremmede tjenester*. Det er ingen endring i bruk av kontogruppe når det gjelder reiseutgifter i fm sektoravgiftsfinansierte oppgaver.

Regnskapet for 2017 er tilpasset omleggingen. Videre er det et krav iht. SRS3 om Prinsippendring, estimatendring og korrigering av feil, at en ved endring av regnskapsprinsipp skal utarbeide sammenligningstall for foregående år. Regnskapstallene for 2016 er derfor tilpasset omleggingen i regnskapet for 2017 slik at det er mulig å sammenligne disse årene.

Kommentarer til bevilgningsrapportering og regnskap

Bevilgningsrapportering - Tildeling

Samlet tildeling for Ptil var på 307,3 mill. kroner. I tillegg har Ptil mottatt belastningsfullmakt fra UD på 2,8 mill. kroner for gjennomføring av *Risikoplanlegginger i nordområdene* og fra ASD på 0,8 mill. kroner angående *FoU-prosjektet om arbeidstakermedvirkning*. Sammen med refusjoner fra Nav og merinntektsfullmakter har den disponible rammen for Petroleumstilsynet vært 313,9 mill. kroner.

Ptil har hatt en mindreutgift på postene 01 *Driftsutgifter* og 21 *Spesielle driftsutgifter* på tilsammen 16,1 mill. kroner. Mindreutgiften på post 01 skyldes blant annet ubesatte stillinger i perioder av året og lavere kostnader ved gjennomføring av prosjekter samt at enkelte prosjekter er blitt forsinket og hvor kostnadene dermed påløper først i 2018. Innenfor de refunderbare tilsynsaktivitetene som finansieres over post 21 har en vært nødt til å foreta omdisponeringer av ressurser til andre ikke-refunderbare oppgaver. Dette har medført at kapasiteten til å gjennomføre større planlagte prosjekter har vært noe redusert. Det har også blitt gjennomført prosjekter som har vært mindre ressurskrevende enn opprinnelig planlagt og hvor omdisponering av ressurser har medført en forskyvning i tid av planlagte oppgaver.

³ Ett årsverk er definert som en person i 100% stilling i et helt år. Antall årsverk i årsrapportens del VI: Årsregnskap kan avvike fra antall årsverk oppgitt tidligere i årsrapporten da dette er basert på antall årsverk pr 31.12.2017.

Mindreutgiften på post 45 *Større utstyrsanskaffelser* skyldes akkumulert overføring av ubrukte bevilgninger fra 2015 og 2016 til større anskaffelser i 2018. Inntekter knyttet til gjennomføring av tilsyn viser at Ptil har en merinntekt på post 03 *Gebyr tilsyn*⁴ på 0,8 mill. kroner og en mindreinntekt på 5,0 mill. kroner på post 70 *Petroleumstilsynet – Sektoravgift*⁵. Denne mindreinntekten må imidlertid ses i sammenheng med tilhørende mindre-utgifter på post 01 og 21 knyttet til gjennomføring av refunderbare prosjekter.

Driftsinntekter

De totale driftsinntektene er økt med 4,5% til 291,8 mill. kroner i 2017. Andelen *Inntekt fra bevilgning* er økt i forhold til 2016 og skyldes i hovedsak en økning i driftsbevilgningen knyttet til oppfølging av sikkerheten i petroleumssektoren generelt og for å styrke kunnskapen knyttet til petroleumsvirksomhet i nordområdene.

Økningen i *Inntekt fra gebyrer og Salgs- og leieinntekter* skyldes et høyere aktivitetsnivå rettet mot aktørene/virksomhetene i petroleumsnæringen fortrinnsvis ved at det er gjennomført flere tilsynstimer mot aktørene samt en økning i våre aktiviteter innenfor oppdrags- og samarbeidsvirksomhet knyttet til Norads bistandsprogram *Olje for utvikling*.

Ptils bevilgninger ble i 2016 styrket for å øke oppfølgingen av sikkerheten i petroleumssektoren generelt og for å styrke kunnskapen knyttet til petroleumsvirksomhet i nordområdene. Denne bevilgningsøkningen er videreført i 2017. Det er igangsatt flere prosjekter knyttet til nordområdene innenfor arbeidsmiljø og sikkerhet i kaldt klima. Disse prosjektene er rettet mot grupper i petroleumsnæringen og bidrar dermed til et høyere inntektsnivå innenfor sektoravgiftsområdet i 2017 sammenlignet med 2016, jf. regnskapslinjen *Avgifter og gebyrer direkte til statskassen* i resultat-regnskapet. Sammenlignet med 2016 er det gjennomført et noe høyere aktivitetsnivå (antall timer) innenfor gebyr- og sektoravgiftsfinansierte aktiviteter enn opprinnelig planlagt nivå.

Driftskostnader

Totale driftskostnader i 2017 utgjorde 291,8 mill. kroner og er en økning på 4,5% i forhold til 2016.

- *Varekostnader*, dvs. kjøp av varer og tjenester for viderefakturering til næringen knyttet til aktiviteter innenfor gebyrordningen og oppdrags- og samarbeidsvirksomhet, har hatt en økning sammenlignet med 2016. Dette skyldes primært et høyere aktivitetsnivå innenfor vår oppdrags- og samarbeidsvirksomhet med tilhørende økning i kostnader forbundet med egen reisevirksomhet og kjøp av konsulenttjenester.
- Økningen i både *Lønnskostnader* og *Andre driftskostnader* må ses i sammenheng med økte bevilgninger til oppfølging av sikkerheten i petroleumssektoren generelt og for å styrke kunnskapen knyttet til petroleumsvirksomhet i nordområdene. I den anledning har Ptil styrket bemanningen innenfor relevante fagområder samt at det har vært en økning i bruk av konsulenttjenester knyttet til aktiviteter innenfor sektoravgift.

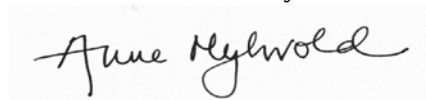
Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv fra Finansdepartementet og instruks fra overordnet departement. Årsregnskapet gir etter min vurdering et dekkende bilde av Ptils disponible bevilgninger og av regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld. Ptil revideres som forvaltningsorgan av Riksrevisjonen. Revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2018.

Petroleumstilsynet, 15. mars 2018

Anne Myhrvold

Direktør Petroleumstilsynet

⁴ Gebyr kreves fra virksomhetene i petroleumsnæringen når tilsynet er rettet mot den enkelte aktør eller virksomhet.

⁵ Sektoravgift kreves for aktiviteter rettet mot grupper av næringen.

Prinsippnote til bevilgnings- og artskontorrapportering

Årsregnskap for Ptil er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten. Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2016 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret.
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret.
- c) Utgifter og inntekter er ført i regnskapet med brutto beløp.
- d) Regnskapet er utarbeidet i tråd med kontantprinsippet.

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen “Netto rapportert til bevilgningsregnskapet” er lik i begge oppstillingene.

Ptil er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Ptil er en bruttobudsjettert virksomhet og tilføres ikke likviditet gjennom året men har en trekkrettighet på egen konsernkonto. Ved årets slutt nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger Ptil står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som Ptil har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitler og poster i bevilgningsregnskapet Ptil har fullmakt til å disponere. Kolonnen «Samlet tildeling» viser hva Ptil har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser Ptil står oppført med i statens kapitalregnskap.

Mottatte fullmakter til å belaste en annen virksomhets kapittel/post (belastningsfullmakter) vises ikke i kolonnen for samlet tildeling, men er omtalt i note B til bevilgningsoppstillingen. Utgiftene knyttet til mottatte belastningsfullmakter er bokført og rapportert til statsregnskapet, og vises i kolonnen for regnskap.

Artskontorrapporteringen

Oppstillingen av artskontorrapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellom-værende med statskassen. Artskontorrapporteringen viser regnskapstall Ptil har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Ptil har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført og derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

OPPSTILLING AV BEVILGNINGSRAPPORTERING 31.12.2017							
Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2017	Merutgift (-) og mindreutgift
0642	Petroleumstilsynet (jf. kap. 3642)	01	Driftsutgifter	A, B	273 829 000	261 058 926	12 770 074
0642	Petroleumstilsynet (jf. kap. 3642)	21	Spesielle driftsutgifter	A, B	29 904 000	26 557 574	3 346 426
0642	Petroleumstilsynet (jf. kap. 3642)	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	A, B	3 569 000	1 181 689	2 387 311
0118	UD, belastningsfullmakt 0118.70	70	Driftsutgifter	B		2 746 365	
0601	ASD, belastningsfullmakt 0601.21	21	Driftsutgifter	B		662 250	
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Driftsutgifter			8 582 032	
Sum utgiftsført					307 302 000	300 788 836	-
Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2017	Merinntekt og mindreinntekt (-)
3642	Petroleumstilsynet (jf. kap. 0642)	02	Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet		7 905 000	8 117 576	212 576
3642	Petroleumstilsynet (jf. kap. 0642)	03	Gebyr tilsyn		66 980 000	67 742 769	762 769
3642	Petroleumstilsynet (jf. kap. 0642)	06	Andre innbetalinger		0	189 033	189 033
3642	Petroleumstilsynet (jf. kap. 0642)	07	Leieinntekter bedriftshytte		0	39 900	39 900
5571	Sektoravgift under Arbeids- og sosialdepartementet	70	Petroleumstilsynet - sektoravgift		99 040 000	93 997 634	-5 042 366
5309	Tilfeldige inntekter	29	Ymse			217 924	
5700	Folketrygdens inntekter	72	Arbeidsgiveravgift			24 606 135	
Sum inntektsført					173 925 000	194 910 971	-
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						105 877 865	
Kapitalkontoer							
60087401	Norges Bank KK/innbetalinger					173 336 086	
60087402	Norges Bank KK/utbetalinger					-279 348 533	
718006	Endring i mellomværende med statskassen					134 581	
Sum rapportert						0	
Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet (31.12)							
Konto	Tekst				2017	2016	Endring
718006	Mellomværende med statskassen				-8 020 693	-8 155 274	134 581

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter

Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger	Samlet tildeling
064201	10 944 000	262 885 000	273 829 000
064221	1 322 000	28 582 000	29 904 000
064245	1 969 000	1 600 000	3 569 000

Note B Forklaring til brukte fullmakter og beregning av mulig overførbart beløp til neste år

Kapittel og post	064201	064221	064245	011870	060121
Stikkord	"kan nyttes under post 21"		"kan overføres"		
Merutgift (-) / mindre utgift	12 770 074	3 346 426	2 387 311		
Utgiftsført av andre iht avgitte belastningsfullmakter(-)	0	0	0		
Merutgift (-) / mindreutgift etter avgitte belastningsfullmakter	12 770 074	3 346 426	2 387 311	0	0
Merinntekter / mindreinntekter(-) iht merinntektsfullmakt (justert for eventuell mva.)	228 933	212 576	0	Ikke aktuell	Ikke aktuell
Omdisponering fra post 01 til 45 eller til post 01/21 fra neste års bevilgning	0	0	0	Ikke aktuell	Ikke aktuell
Innsparinger (-)	0	0	0	Ikke aktuell	Ikke aktuell
Sum grunnlag for overføring	12 999 007	3 559 002	2 387 311	Ikke aktuell	Ikke aktuell
Maks. overførbart beløp *	13 144 250	1 429 100	3 569 000		
Mulig overførbart beløp beregnet av virksomheten	12 999 007	1 429 100	2 387 311		

*Maksimalt beløp som kan overføres er 5% av årets bevilgning på driftspostene 01-29, unntatt post 24 eller sum av de siste to års bevilgning for poster med stikkordet "kan overføres". Se årlig rundskriv R-2 for mer detaljert informasjon om overføring av ubrukte bevilgninger.

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

Mottatte belastningsfullmakter

Ptil har mottatt belastningsfullmakt fra Arbeids- og sosialdepartementet på kr 800.000,- på kapittel /post 0601.21 til gjennomføring av *FoU-prosjekt om arbeidstakermedvirkning*. Ptil har benyttet kr 662.250,- av belastningsfullmakten. Utenriksdepartementet har også gitt Ptil belastningsfullmakt på inntil kr 2.753.725,- på kapittel/post 0118.70. til prosjektet *Risikoplanlegginger i nordområdene*. Ptil har benyttet 2.746.365,- av belastningsfullmaktens pålydende.

Stikkordet «kan nyttes under post 21»

Ptils bevilgning på kapittel/post 0642.01 er gitt med stikkordet "kan nyttes under post 21", som gir hjemmel til å overskride bevilgningen på kapittel/post 0642.21 mot en tilsvarende innsparing på kapittel/post 0642.01.

Stikkordet «kan overføres»

Ptils bevilgning på kapittel/post 0642.45 er gitt med stikkordet "kan overføres". Ptil lar beløpet inngå som en del av mulig overførbart beløp.

Fullmakt til å overskride driftsbevilgninger mot tilsvarende merinntekter

Ptil har fullmakt til å overskride driftsbevilgningen under kapittel/post 0642.01 Driftsutgifter mot tilsvarende merinntekter under kapittel/post 3642.06 Andre innbetalinger og 3642.07 Leieinntekter bedriftshytte. Merinntektene beløper seg samlet til kr 228.933,-. Beløpet inngår i utregning av mulig overførbart beløp til neste år. Ptil har fullmakt til å overskride driftsbevilgningen under kapittel/post 0642.21 Spesielle driftsutgifter mot tilsvarende merinntekter under kapittel/post 3642.02 Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet. Merinntektene beløper seg til kr 212.576,-. Beløpet inngår i utregning av mulig overførbart beløp til neste år.

Mulig overførbart beløp

Ptil har fullmakt til å overføre inntil 5% av bevilgningen for hele posten, jf. Tildelingsbrev 2017 - Budsjettfullmakter 2017 for Arbeids- og Sosialdepartementets underliggende virksomheter, bestemmelser i Bevilgningsreglementet §5 tredje ledd nr. 1 og det årlige rundskrivet om overførbare bevilgninger (R-2).

Ptils ubrukte bevilgning på kapittel/post 0642.01 beløper seg til kr 12.999.007,-. Iht gitte fullmakter er maksimalt overførbart beløp kr 13.144.250,-. Da ubrukt bevilgning er under grensen for overførbart beløp regnes hele beløpet som mulig overførbart til neste budsjettår. Justert for merinntekten på kapittel/post 3642.02 utgjør Ptils ubrukte bevilgning på kapittel/post 0642.21 kr 3.559.002,-. I samsvar med fullmakten til å overføre inntil 5% av årets tildeling utgjør mulig overførbart beløp kr 1.429.100,-.

Beløpet som står på kapittel/post 0642.45 kan overføres i sin helhet da stikkordet "kan overføres" er knyttet til kapittel/posten. Mulige overføringer til neste år er beregninger, og Ptil får tilbakemelding fra overordnet departement om endelig beløp som overføres til neste år.

OPPSTILLING AV ARTSKONTORRAPPORTERINGEN 31.12.2017

	2017	2016
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetalinger fra gebyrer	67 742 769	58 975 397
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	0	0
Salgs- og leieinnbetalinger	8 157 476	7 062 556
Andre innbetalinger	188 123	190 800
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>	76 088 368	66 228 753
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetalinger til lønn	199 929 956	167 057 142
Andre utbetalinger til drift	90 991 265	87 699 127
<i>Sum utbetalinger til drift</i>	290 921 221	254 756 268
Netto rapporterte driftsutgifter	214 832 853	188 527 515
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Innbetaling av finansinntekter	910	122
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>	910	122
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet		
Utbetaling til investeringer	1 282 487	646 323
Utbetaling til kjøp av aksjer	0	0
Utbetaling av finansutgifter	3 096	879
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>	1 285 583	647 202
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter	1 284 673	647 080
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	93 997 634	84 474 470
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>	93 997 634	84 474 470
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Utbetalinger av tilskudd og stønader	0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>	0	0
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler		
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)	217 924	215 576
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)	24 606 135	20 901 218
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)	8 582 032	7 867 326
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>	-16 242 027	-13 249 467
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet	105 877 865	91 450 657

OVERSIKT OVER MELLOMVÆRENDE MED STATSKASSEN

	2017	2016
Eiendeler og gjeld		
Fordringer på ansatte	122 742	104 083
Andre kortsiktige fordringer	30 292	48 762
Skyldig skattetrekk	-8 089 931	-8 132 515
Skyldige offentlige avgifter	-74 201	-66 115
Annen gjeld	-9 596	-109 489
Sum mellomværende med statskassen	-8 020 693	-8 155 274

Prinsipper for oppstilling av virksomhetsregnskap

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Prinsippendringer og endring av sammenligningstall

I henhold til SRS 3 Prinsippendring, estimatendring og korrigerende av feil, skal fjorårstallene omarbeides for å være sammenlignbare med fremlagt regnskap for 2017.

Omklassifisering av sektoravgift

Fram til og med regnskapsåret 2016 ble utgiftene knyttet til aktiviteter som ble finansiert av sektoravgift regnskapsført i kontogruppe 43 *Forbruk av innkjøpte varer og tjenester* og kontogruppe 71 *Kostnad og godtgjørelse for reiser, diett, bil o.l.* Inntektene ble ført i kontoklasse 37 *Gebyrer med videre som inngår som driftsinntekt*.

Med virkning fra regnskapsåret 2017 er det gjennomført en omlegging i bruk av konti slik at inntekter fra sektoravgift nå inntektsføres i kontogruppe 84 *Skatter og avgifter, renteinntekter og utbytte m.m.* Utgiftene føres i kontogruppe 67 *Kjøp av fremmede tjenester* og i kontogruppe 71 *Kostnad og godtgjørelse for reise, diett, bil o.l.* Omleggingen skyldes at inntektsbevilgningen er gitt på post 70 Inntekter fra sektoravgift og som er klassifisert som en innkrevingsvirksomhet. Inntekter fra sektoravgift vil fremkomme som en resultatnøytral gjennomstrømningspost under *Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til statskassen* ført etter kontantprinsippet i resultatoppstillingen. Fjorårets (2016) resultatregnskap, balanse og tilhørende noter er presentert som sammenligningstall i henhold til denne prinsippendringen.

Regnskapsføring av pensjonspremie

Fra 2017 er det innført en forenklet modell for innbetaling av pensjonspremie til Statens Pensjonskasse (SPK) hvor Petroleumstilsynet bokfører og betaler arbeidsgiverandel (inkl. arbeidsgiveravgift) og medlemsandel. Gjennom bevilgningen for 2017 er Ptil kompensert for økte utgifter til pensjonspremie og arbeidsgiveravgift. Det er ikke utarbeidet sammenligningstall for denne endringen.

Transaksjonsbaserte inntekter

Inntekt resultatføres når den er opptjent. Transaksjoner resultatføres til verdien av vederlaget på transaksjonstidspunktet. Salg av tjenester inntektsføres i takt med utførelsen.

Inntekter fra bevilgninger

Inntekt fra bevilgninger resultatføres i den perioden da aktivitetene som inntektene er forutsatt å finansiere er utført, det vil si i den perioden kostnadene påløper (motsatt sammenstilling). Prinsippet om motsatt sammenstilling er også benyttet ved årets slutt i henhold til SRS 10 Inntekt fra bevilgninger.

Den andelen av inntekt fra bevilgninger og tilsvarende som benyttes til anskaffelse av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler som balanseføres, inntektsføres ikke på anskaffelsestidspunktet, men avsettes i balansen på regnskapslinjen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler.

I takt med kostnadsføringen av avskrivninger av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler inntektsføres et tilsvarende beløp fra avsetningen statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler. Periodens inntektsføring fra avsetningen resultatføres som inntekt fra bevilgninger. Dette medfører at kostnadsførte avskrivninger inngår i virksomhetens driftskostnader uten å få resultateffekt.

Kostnader

Utgifter som gjelder transaksjonsbaserte inntekter kostnadsføres i samme periode som tilhørende inntekt. Utgifter som finansieres med inntekt fra bevilgning, kostnadsføres i takt med at aktivitetene utføres.

Pensjoner

SRS 25 Ytelser til ansatte legger til grunn en forenklet regnskapsmessig tilnærming til pensjoner. Det er følgelig ikke gjort beregning eller avsetning for eventuell over-/underdekning i pensjonsordningen som tilsvarer NRS 6. Årets pensjonskostnad tilsvarer derfor årlig premiebeløp til Statens pensjonskasse (SPK). Se også note 3 for ytterligere informasjon om ordningen.

Klassifisering og vurdering av anleggsmidler

Anleggsmidler er varige og betydelige eiendeler som disponeres av Petroleumstilsynet. Med varig menes utnyttbar levetid på 3 år eller mer. Med betydelig menes enkeltstående anskaffelser (kjøp) med anskaffelseskost på kr 30.000 eller mer. Anleggsmidler er balanseført til anskaffelseskost fratrasket avskrivninger. Kontorinventar og datamaskiner (PCer, servere m.m.) med utnyttbar levetid på 3 år eller mer er balanseført som egne grupper.

Klassifisering og vurdering av omløpsmidler og kortsiktig gjeld

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmidler/langsiktig gjeld. Omløpsmidler vurderes til det laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på opptakstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for eventuelle avsetninger til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene.

Statens kapital

Statens kapital består av virksomhetskapital, avregninger og statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler i henhold til oppdatert SRS 1 Oppstillingsplaner for resultatregnskap og balanse. Avsnittet viser statens samlede finansiering av Ptil

Avregninger

For Ptil som er en bruttobudsjettert virksomhet, er nettobeløpet av alle balanseposter, med unntak av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler, finansiert av avregnet med statskassen. Petroleumstilsynet presenterer ikke konsernkontoene i Norges Bank som bankinnskudd. Konsernkontoene inngår i avregnet med statskassen.

Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler

Balanseført verdi av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler har motpost i regnskapslinjen *Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler*.

Kontantstrømoppstilling

Det er ikke utarbeidet kontantstrømoppstilling. Tilnærmet lik informasjon er presentert i artskontorapporteringen som en del av årsregnskapet.

Statlige rammebetingelser

Staten opererer som selvassurandør. Det er følgelig ikke inkludert poster i balanse eller resultatregnskap som søker å reflektere alternative netto forsikringskostnader eller forpliktelser.

Statens konsernkontoordning

Ptil omfattes av statens konsernkontoordning. Konsernkontoordningen innebærer at alle innbetalinger og utbetalinger daglig gjøres opp mot Ptils oppgjørskontoer i Norges Bank.

Som bruttobudsjettert virksomhet tilføres ikke Petroleumstilsynet likvider gjennom året. Ptil har en trekkrettighet på egen konsernkonto. For bruttobudsjetterte virksomheter nullstilles saldoen på den enkelte oppgjørskonto i Norges Bank ved overgang til nytt regnskapsår.

RESULTATREGNSKAP

	Note	31.12.2017	31.12.2016
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	216 304 057	210 587 078
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	0	0
Inntekt fra gebyrer	1	66 406 492	61 995 319
Salgs- og leieinntekter	1	8 914 497	6 474 461
Andre driftsinntekter	1	188 123	190 800
<i>Sum driftsinntekter</i>		291 813 170	279 247 659
Driftskostnader			
Varekostnader	2	9 971 225	7 799 013
Lønnskostnader	3	200 952 501	194 431 721
Avskrivninger på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4, 5	3 448 710	3 686 426
Nedskrivninger av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	4, 5	0	0
Andre driftskostnader	6	77 438 548	73 329 742
<i>Sum driftskostnader</i>		291 810 984	279 246 902
Driftsresultat		2 186	757
Finansinntekter og finanskostnader			
Finansinntekter	7	910	122
Finanskostnader	7	3 096	879
<i>Sum finansinntekter og finanskostnader</i>		-2 186	-757
Resultat av periodens aktiviteter		0	0
Avregninger og disponeringer			
Avregning med statskassen (bruttobudsjetterte)	8	0	0
<i>Sum avregninger og disponeringer</i>		0	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Avgifter og gebyrer direkte til statskassen		-93 997 634	-84 474 470
Avregning med statskassen innkrevingsvirksomhet		93 997 634	84 474 470
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd til andre		0	0
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning		0	0
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0

BALANSE

	Note	31.12.2017	31.12.2016
Eiendeler			
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende rettigheter	4	633 472	609 798
<i>Sum immaterielle eiendeler</i>		633 472	609 798
II Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	5	665 363	655 568
Maskiner og transportmidler	5	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	5	5 567 551	7 772 993
<i>Sum varige driftsmidler</i>		6 232 914	8 428 561
III Finansielle anleggsmidler			
Andre fordringer	9	45 130 189	41 750 995
<i>Sum finansielle anleggsmidler</i>		45 130 189	41 750 995
Sum anleggsmidler		51 996 575	50 789 354
B. Omløpsmidler			
I Beholdninger av varer og driftsmateriell			
Beholdninger av varer og driftsmateriell		0	0
<i>Sum beholdning av varer og driftsmateriell</i>		0	0
II Fordringer			
Kundefordringer	10	852 967	1 891 976
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	11	13 022 522	12 863 122
Andre fordringer	12	1 274 651	1 171 703
<i>Sum fordringer</i>		15 150 140	15 926 800
III Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd		0	0
<i>Sum bankinnskudd, kontanter og lignende</i>		0	0
Sum omløpsmidler		15 150 140	15 926 800
Sum eiendeler		67 146 716	66 716 154

BALANSE

	Note	31.12.2017	31.12.2016
Statens kapital og gjeld			
C. Statens kapital			
I Virksomhetskapi tal			
<i>Sum virksomhetskapi tal</i>		0	0
II Avregninger			
Avregnet med statskassen (bruttobudsjetterte)	8	24 242 423	22 134 733
<i>Sum avregninger</i>		24 242 423	22 134 733
III Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	4, 5	6 866 386	9 038 360
<i>Sum statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler</i>		6 866 386	9 038 360
Sum statens kapital		31 108 809	31 173 093
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser			
Avsetninger langsiktige forpliktelser		0	0
<i>Sum avsetning for langsiktige forpliktelser</i>		0	0
II Annen langsiktig gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld		0	0
<i>Sum annen langsiktig gjeld</i>		0	0
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		262 864	596 692
Skyldig skattetrekk		8 089 931	8 132 515
Skyldige offentlige avgifter		3 579 529	3 446 047
Avsatte feriepenger		17 262 141	16 573 248
Annen kortsiktig gjeld	13	6 843 441	6 794 560
<i>Sum kortsiktig gjeld</i>		36 037 906	35 543 062
Sum gjeld		36 037 906	35 543 062
Sum statens kapital og gjeld		67 146 716	66 716 154

Note 1 Driftsinntekter		
	31.12.2017	31.12.2016
Inntekt fra bevilgninger		
Inntekt fra bevilgning fra overordnet departement	216 495 724	186 293 124
Inntekt fra bevilgning fra andre departement, belastningsfullmakt	3 408 615	3 152 280
- brutto benyttet til investeringer i immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-1 276 736	-652 074
- ubrukt bevilgning til investeringsformål (post 30-49)	-2 393 062	-1 962 976
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (avskrivninger)	3 448 710	3 686 426
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (bokført verdi avhendede anleggsmidler)	0	0
+ inntekt til dekning av pensjonskostnader	0	27 128 881
- inntektsført driftsbevilgning benyttet til finansielt anleggsmiddel	-3 379 194	-7 058 583
Sum inntekt fra bevilgninger	216 304 057	210 587 078
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd/overføring	0	0
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	0	0
Inntekt fra gebyrer		
Gebyrer m.m. - refusjonsberettiget	66 406 492	61 995 319
Sum inntekt fra gebyrer	66 406 492	61 995 319
Salgs- og leieinntekter		
Sikkerhetsforum	281 883	277 605
Inntekter fra oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	8 592 714	5 512 753
Annen inntekt	39 900	684 103
Sum salgs- og leieinntekter	8 914 497	6 474 461
Andre driftsinntekter		
Gevinst ved avgang anleggsmidler	0	0
Annen driftsinntekt	188 123	190 800
Sum andre driftsinntekter	188 123	190 800
Sum driftsinntekter	291 813 170	279 247 659

Grunnlag for inntektsføring av utgiftsbevilgning

Kapittel og post	Kontantprinsippet				Periodiserings- prinsippet
	Utgiftsbevilgning (samlet tildeling)	Inntektsbevilgning	Rapportert inntekt	Maksimalt beregnet grunnlag for inntektsføring	Inntektsført bevilgning
064201	273 829 000			273 829 000	186 272 854
064221	29 904 000			29 904 000	26 653 870
064245	3 569 000			3 569 000	3 569 000
011870	2 753 725			2 753 725	2 746 365
060121	800 000			800 000	662 250
364202		7 905 000	8 117 576	-7 905 000	
364203		66 980 000	67 742 769	-66 980 000	
Sum				235 970 725	219 904 340

Note 2 Varekostnader

	31.12.2017	31.12.2016
Konsulentttjenester	3 130 537	1 515 953
Bistand fra statlige virksomheter	391 824	541 037
Reisekostnader	6 443 347	5 732 783
Avsetning for påløpte kostnader	0	0
Andre driftskostnader	5 518	9 239
Sum varekostnader	9 971 225	7 799 013

Note 3 Lønnskostnader

	31.12.2017	31.12.2016
Lønn	141 648 345	131 386 043
Feriepenger	17 657 718	16 737 357
Arbeidsgiveravgift	24 731 775	23 949 056
Pensjonskostnader*	17 823 665	24 125 095
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-2 632 459	-3 550 506
Andre ytelser	1 723 457	1 784 677
Sum lønnskostnader	200 952 501	194 431 721

Antall årsverk: 170 166

* Nærmere om pensjonskostnader

Fra og med 1.januar 2017 betaler Petroleumstilsynet pensjonspremie til Statens pensjonskasse (SPK). Premiesats for 2017 er utarbeidet av SPK og for 2017 er arbeidsgivers andel av pensjonspremien 12 prosent. Premiesatsen for 2016 var av SPK estimert til 17,1 prosent. Petroleumstilsynet er omfattet av rundskriv R-118 - Budsjettering og regnskapsføring av pensjonspremie for statlige virksomheter fra 2017.

Note 4 Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2017	6 097 213	6 097 213
Tilgang i 2017	238 950	238 950
Avgang anskaffelseskost i 2017 (-)	0	0
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i 2017	0	0
Sum anskaffelseskost 31.12.2017	6 336 163	6 336 163
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2017	0	0
Nedskrivninger i 2017	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2017	5 487 414	5 487 414
Ordinære avskrivninger i 2017	215 276	215 276
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2017 (-)	0	0
Balanseført verdi 31.12.2017	633 472	633 472
Avskrivningssatser (levetider)	5 år / lineært	

Note 5 Varige driftsmidler

	Bygninger og annen fast eiendom	Maskiner og transportmidler	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.	Sum
Anskaffelseskost 01.01.2017	750 933	93 236	23 682 948	24 527 117
Tilgang i 2017	51 580	0	986 206	1 037 786
Avgang anskaffelseskost i 2017 (-)	0	0	0	0
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i 2017	0	0	0	0
Sum anskaffelseskost 31.12.2017	802 513	93 236	24 669 155	25 564 904
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2017	0	0	0	0
Nedskrivninger i 2017	0	0	0	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2017	95 365	93 236	15 909 955	16 098 556
Ordinære avskrivninger i 2017	41 785	0	3 191 649	3 233 434
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2017 (-)	0	0	0	0
Balanseført verdi 31.12.2017	665 363	0	5 567 551	6 232 914

	10-60 år dekomponert lineært	3-15 år lineært	3-15 år lineært	
Avskrivningssatser (levetider)				
<u>Avhendelse av varige driftsmidler i 2017:</u>				
Salgssum ved avgang anleggsmidler	0	0	0	0
- Bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0	0	0
= Regnskapsmessig gevinst/tap	0	0	0	0

Note 6 Andre driftskostnader

	31.12.2017	31.12.2016
Husleie	24 985 986	23 547 729
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	6 898 821	5 935 033
Leie av maskiner, inventar og lignende	2 489 924	2 178 081
Mindre utstysranskaffelser	396 611	352 062
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	356 732	532 942
Kjøp av fremmede tjenester	30 006 860	28 072 930
Reiser og diett	5 059 848	5 203 266
Øvrige driftskostnader	7 243 767	7 507 698
Sum andre driftskostnader	77 438 548	73 329 742

Oversikt over årlige leibeløp i henhold til leieavtaler*

	Varighet mellom ett og fem år	Varighet over fem år	Sum
Husleieavtaler	0	24 986 000	24 986 000
Leieavtaler knyttet til immaterielle eiendeler	2 031 000	0	2 031 000
Leieavtaler knyttet til varige driftsmidler	458 000	0	458 000
Øvrige leieavtaler	0	0	0
Sum leieavtaler			27 475 000

*Kun vesentlige leieavtaler er spesifisert.

Note 7 Finansinntekter og finanskostnader

	31.12.2017	31.12.2016
Finansinntekter		
Renteinntekter	182	122
Valutagevinst (agio)	728	0
Sum finansinntekter	910	122
Finanskostnader		
Rentekostnad	3 096	879
Valutatap (disagio)	0	0
Sum finanskostnader	3 096	879

Note 8 Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

A) Avregnet med statskassen

	31.12.2017	31.12.2016	Endring
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse			
Immaterielle eiendeler	633 472	609 798	23 674
Varige driftsmidler	6 232 914	8 428 561	-2 195 648
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-6 866 386	-9 038 360	2 171 974
Sum	0	0	0
Finansielle anleggsmidler			
Andre fordringer	45 130 189	41 750 995	3 379 194
Sum	45 130 189	41 750 995	3 379 194
Omløpsmidler			
Kundefordringer	852 967	1 891 976	-1 039 009
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	13 022 522	12 863 122	159 401
Andre fordringer	1 274 651	1 171 703	102 949
Sum	15 150 140	15 926 800	-776 659
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-262 864	-596 692	333 827
Skyldig skattetrekk	-8 089 931	-8 132 515	42 584
Skyldige offentlige avgifter	-3 579 529	-3 446 047	-133 482
Avsatte feriepenger	-17 262 141	-16 573 248	-688 893
Annen kortsiktig gjeld	-6 843 441	-6 794 560	-48 881
Sum	-36 037 906	-35 543 062	-494 845
Avregnet med statskassen	24 242 423	22 134 733	2 107 690

Avstemming av endring i avregnet med statskassen (kongruensavvik)

Konsernkonto utbetaling	-279 348 533
Konsernkonto innbetaling	173 336 086
<i>Sum netto trekk konsernkonto</i>	-106 012 446
+ Inntektsført fra bevilgning (underkonto 1991 og 1992)	217 511 278
- Gruppeliv/arbeidsgiveravgift (underkonto 1985 og 1986)	-24 824 059
+ Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift (underkonto 1987)	8 596 338
- Tilbakeførte utsatte inntekter ved avgang anleggsmidler, der avsetningen ikke er resultatført (underkonto 1996)	0
Korrigerings av avsetning for feriepenger (ansatte som går over i annen statlig stilling)	-1 972
Innkrevingsvirksomhet, sektoravgifter	-93 997 634
Andre avstemmingsposter (spesifiseres)	-3 379 194
<i>Sum forskjell mellom resultatført og netto trekk på konsernkonto</i>	-2 107 690
Resultat av periodens aktiviteter før avregning med statskassen	0
Sum endring i avregnet med statskassen	-2 107 690

Note 8 Sammenheng mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen
B) Forskjellen mellom avregnet med statskassen og mellomværende med statskassen

	31.12.2017	31.12.2017	
	Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Forskjell
Immaterielle eiendeler, varige driftsmidler og finansiering av disse			
Immaterielle eiendeler	633 472	0	633 472
Varige driftsmidler	6 232 914	0	6 232 914
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	-6 866 386	0	-6 866 386
Sum	0	0	0
Finansielle anleggsmidler			
Andre fordringer	45 130 189	0	45 130 189
Sum	45 130 189	0	45 130 189
Omløpsmidler			
Kundefordringer	852 967	0	852 967
Opptjente, ikke fakturerte inntekter	13 022 522	0	13 022 522
Andre fordringer	1 274 651	153 034	1 121 617
Sum	15 150 140	153 034	14 997 106
Langsiktige forpliktelser og gjeld			
Øvrig langsiktig gjeld	0	0	0
Sum	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld	-262 864	0	-262 864
Skyldig skattetrekk	-8 089 931	-8 089 931	0
Skyldige offentlige avgifter	-3 579 529	-74 201	-3 505 328
Avsatte feriepenger	-17 262 141	0	-17 262 141
Annen kortsiktig gjeld	-6 843 441	-9 596	-6 833 845
Sum	-36 037 906	-8 173 728	-27 864 179
Sum	24 242 423	-8 020 693	32 263 117

Note 9 Andre fordringer

	31.12.2017	31.12.2016
Finansielle anleggsmidler	45 130 189	41 750 995
Sum finansielle anleggsmidler	45 130 189	41 750 995

I avtalen om leie av lokaler, gjeldende fra 1.1.2013, skal Ptil betale et merverdiavgiftspåslag (heretter kalt påslaget) som skal kompensere utleier for redusert fradrag på byggekostnader. I tillegg skal påslaget dekke en rente fra det tidspunktet fradrag for merverdiavgift kunne oppnås og frem til påslaget betales. Påslaget anses som en del av husleien Ptil betaler og finansieres fra bevilgning i de årene påslaget innbetales.

I Ptils balanse er innbetalt beløp klassifisert som en langsiktig fordring i form av forskuddsbetalt husleie som periodiseres over 20 år, tilsvarende leiekontraktens gjeldende periode. Prinsippet om motsatt sammenstilling, jfr. SRS 10 pkt. 5, er benyttet i tilknytning til denne posten og har motpost i regnskapslinjen *Avregning med statskassen*. Avsetningen oppløses i takt med kostnadsføringen av forskuddsbetalt husleie med 1/20-del årlig. Grunnlaget for påslaget beløper seg til 56 mill. kroner pluss renter. Pr. 31.12.2017 har Ptil innbetalt 54,9 mill. kroner og gjenværende mva.-kompensasjon er på 10,3 mill. kroner.

Note 10 Kundefordringer

	31.12.2017	31.12.2016
Kundefordringer til pålydende	852 967	1 891 976
Avsatt til forventet tap (-)	0	0
Sum kundefordringer	852 967	1 891 976

Note 11 Opptjente, ikke fakturerte inntekter

Opptjente, ikke fakturerte inntekter (fordring)

	31.12.2017	31.12.2016
Oppdrags- og samarbeidsvirksomhet	1 468 807	993 669
Tilsynsvirksomhet - gebyr	11 553 715	11 869 452
Sum opptjente, ikke fakturerte inntekter	13 022 522	12 863 122

Note 12 Andre kortsiktige fordringer

	31.12.2017	31.12.2016
Forskuddsbetalt lønn	0	0
Reiseforskudd	124 638	86 999
Personallån	0	19 050
Andre fordringer på ansatte	0	0
Forskuddsbetalt leie	0	0
Andre forskuddsbetalte kostnader	568 203	483 843
Andre fordringer	581 811	581 811
Sum andre kortsiktige fordringer	1 274 651	1 171 703

Note 13 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2017	31.12.2016
Skyldig lønn	3 642 706	3 812 066
Annen gjeld til ansatte	3 195 483	2 825 208
Påløpte kostnader	0	45 900
Mottatt forskuddsbetaling	0	0
Utsatt inntekt Sikkerhetsforum	3 356	108 889
Annen kortsiktig gjeld	1 896	2 496
Sum annen kortsiktig gjeld	6 843 441	6 794 560

PETROLEUMSTILSYNET

PETROLEUMSTILSYNET
Org. nr.: 986174613

Riksrevisjonens beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Riksrevisjonen har revidert Petroleumstilsynets årsregnskap for 2017. Årsregnskapet består av ledelseskommmentarer, oppstilling av bevilgnings- og artskontorrapportering og virksomhetsregnskap, inklusiv noter til årsregnskapet for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2017.

Bevilgnings- og artskontorrapporteringen viser at 105 877 865 kroner er rapportert netto til bevilgningsregnskapet. Virksomhetsregnskapet viser at resultatet av periodens aktiviteter er 0 kroner og at summen av avgifter og gebyrer direkte til statskassen er 93 997 634 kroner.

Etter Riksrevisjonens mening gir Petroleumstilsynets årsregnskap et dekkende bilde av virksomhetens disponible bevilgninger, inntekter og utgifter i 2017 og av mellomværende med statskassen per 31. desember 2017, i samsvar med regelverk for statlig økonomistyring. Vi mener videre at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av virksomhetens resultat for 2017 og av eiendeler, gjeld og statens kapital per 31. desember 2017, i samsvar med statlige regnskapsstandarder (SRS).

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet under «Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet». Vi er uavhengige av virksomheten slik det kreves i lov og instruks om Riksrevisjonen og de etiske kravene i ISSAI 30 fra International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAIs etikkregler), og vi har overholdt de øvrige etiske forpliktelsene våre i samsvar med disse kravene og INTOSAIs etikkregler. Etter vår oppfatning er revisjonsbevisene vi har innhentet, tilstrekkelige og hensiktsmessige som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon i årsrapporten

Ledelsen er ansvarlig for årsrapporten, som består av årsregnskapet (del VI) og øvrig informasjon (del I–V). Riksrevisjonens uttalelse omfatter revisjon av årsregnskapet og virksomhetens etterlevelse av administrative regelverk for økonomistyring, ikke øvrig informasjon i årsrapporten (del I–V). Vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen i årsrapporten. Formålet er å vurdere om det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen, årsregnskapet og kunnskapen vi har opparbeidet oss under revisjonen. Vi vurderer også om den øvrige informasjonen ser ut til å inneholde vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere dette i revisjonsberetningen.

Det er ingenting å rapportere i så måte.

Ledelsens og det overordnede departementets ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide et årsregnskap som gir et dekkende og rettviseende bilde i samsvar med henholdsvis regelverk for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS). Ledelsen er også ansvarlig for å etablere den interne kontrollen som den mener er nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Det overordnede departementet har det overordnede ansvaret for at virksomheten rapporterer relevant og pålitelig resultat- og regnskapsinformasjon og har forsvarlig internkontroll.

Riksrevisjonens oppgaver og plikter

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for Riksrevisjonens konklusjon. Betryggende sikkerhet er et høyt sikkerhetsnivå, men det er ingen garanti for at en revisjon som er utført i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og internasjonale standarder for offentlig revisjon (ISSAI 1000–2999), alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir ansett som vesentlig dersom den, enkeltvis eller samlet, med rimelighet kan forventes å påvirke de beslutningene brukere treffer på grunnlag av årsregnskapet.

Vi utøver profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen, i samsvar med *lov om Riksrevisjonen, instruks om Riksrevisjonens virksomhet* og ISSAI 1000–2999.

Vi identifiserer og anslår risikoene for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten den skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Videre utformer og gjennomfører vi revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer og innhenter tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon ikke blir avdekket, er høyere for feilinformasjon som skyldes misligheter, enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil. Grunnen til det er at misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, feilpresentasjoner eller overstyring av intern kontroll.

Vi gjør også følgende:

- opparbeider oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om hvor effektiv virksomhetens interne kontroll er
- evaluerer om regnskapsprinsippene som er brukt, er hensiktsmessige, og om regnskapsestimater og tilhørende opplysninger som er utarbeidet av ledelsen, er rimelige
- evaluerer den totale presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene
- evaluerer om årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et dekkende og rettviseende bilde i samsvar med henholdsvis regelverk for økonomistyring i staten og de statlige regnskapsstandardene (SRS)

Vi kommuniserer med ledelsen og informerer det overordnede departementet, blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og når revisjonsarbeidet skal utføres. Vi vil også ta opp forhold av betydning som er avdekket i løpet av revisjonen, for eksempel svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Når det gjelder forholdene som vi tar opp med ledelsen og informerer det overordnede departementet om, tar vi standpunkt til hvilke som er av størst betydning ved revisjonen av årsregnskapet, og avgjør om disse skal regnes som sentrale forhold ved revisjonen. De beskrives i så fall i et eget avsnitt i revisjonsberetningen, med mindre lov eller forskrift hindrer offentliggjøring. Forholdene omtales ikke i beretningen hvis Riksrevisjonen beslutter at det er rimelig å forvente at de negative konsekvensene av en slik offentliggjøring vil være større enn offentlighetens interesse av at saken blir omtalt. Dette vil bare være aktuelt i ytterst sjeldne tilfeller.

Dersom vi gjennom revisjonen av årsregnskapet får indikasjoner på vesentlige brudd på administrative regelverk for økonomistyring, gjennomfører vi utvalgte revisjonshandlinger for å kunne uttale oss om hvorvidt det er vesentlige brudd på slike regelverk.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon knyttet til administrative regelverk for økonomistyring

Vi uttaler oss med moderat sikkerhet om hvorvidt vi er kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene på en måte som i vesentlig grad strider mot administrative regelverk for økonomistyring. Uttalelsen bygger på ISSAI 4000-serien for etterlevelsesrevisjon. Moderat sikkerhet for uttalelsen oppnår vi gjennom revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi finner nødvendige.

Basert på revisjonen av årsregnskapet og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til ISSAI 4000-serien, er vi ikke kjent med forhold som tilsier at virksomheten har disponert bevilgningene i strid med administrative regelverk for økonomistyring.

Oslo; 27.04.2018

Etter fullmakt

Erna Jørgensen Lea
ekspedisjonssjef

Knut G. Lien
avdelingsdirektør

Brevet er ekspedert digitalt og har derfor ingen håndskreven signatur